

# MARSI 2008

## LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAANTULO- MÄÄRÄT VUONNA 2008

Maaliskuu 2009



Maa- ja metsätalousministeriö  
Helsinki 2009

# SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO .....	1
2	MARJA- JA SIENITIEDUSTELUN TOTEUTUS .....	2
3	TIIVISTELMÄ.....	3
4	LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT SEKÄ POIMINTATULOT SUURALUEITTAIN.....	4
4.1	<b>Yleisimmät luonnonmarjat</b> .....	4
4.1.1	Mustikka .....	4
4.1.2	Lakka eli hilla .....	5
4.1.3	Puolukka.....	5
4.2	<b>Muut luonnonmarjat</b> .....	6
4.2.1	Variksenmarja eli kaarnikka .....	6
4.2.2	Karpalo .....	6
4.2.3	Mesimarja .....	6
4.2.4	Pihlajanmarja .....	7
4.2.5	Tyrni.....	7
4.2.6	Metsävadelma .....	7
4.2.7	Juolukka .....	8
4.3	<b>Luonnonsienet</b> .....	8
4.3.1	Korvasieni.....	9
4.3.2	Keltavahvero eli kantarelli .....	9
4.3.3	Herkkutatti .....	9
4.3.4	Haaparusku .....	10
4.3.5	Kangarusku.....	10
4.3.6	Karvarousku .....	10
4.3.7	Suppilovahvero.....	10
4.3.8	Mustatorvisieni.....	11
4.3.9	Muut sienet .....	11
4.4	<b>Luomuluonnonmarjat ja -sienet</b> .....	12
4.5	<b>Luonnonmarjojen ja -sienten varastointituki</b> .....	13
4.6	<b>Marjojen tuonti ja vienti</b> .....	14
5	POIMINTATULOT YHTEENSÄ SEKÄ TULOJEN JAKAUTUMINEN SUURALUEITTAIN .....	15
6	LAATUSELOSTE.....	19

LIITTEET

KUVAT  
TAULUKOT

## KUVAT

1	Suuraluekartta/tukialuekartta.....	21
2	Mustikan kauppaantulomäärät 1997-2008, 1 000 kg.....	22
	Puolukan kauppaantulomäärät 1997-2008, 1 000 kg.....	22
3	Mustikan kauppaantulomäärät 1997-2008, %.....	23
	Puolukan kauppaantulomäärät 1997-2008, %.....	23
4	Luonnonmarjojen kauppaantulomäärät 1980-2008.....	24
	Luonnonsienten kauppaantulomäärät 1980-2008.....	24
5	Mustikan ja puolukan painotetut hinnat 1977-2008.....	25
	Mustikan ja puolukan keskihinnat 1977-2008 (reaalihintoina).....	25
6	Lakan painotettu hinta 1977-2008.....	26
	Lakan keskihinta 1977-2008 (reaalihintoina).....	26
7	Luonnonsienten painotetut hinnat 1977-2008.....	27
	Luonnonsienten keskihinnat 1977-2008 (reaalihintoina).....	27
8	Luonnonmarjojen poimintatulot 2007 ja 2008.....	28
	Luonnonsienten poimintatulot 2007 ja 2008.....	28
	Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot 2007 ja 2008.....	28

## TAULUKOT

1	Viljeltyjen sienten tuotanto, 1 000 kg.....	8
2	Luomuluonnonmarjojen kauppaantulo vuosina 2002-2008.....	12
3	Varastointituen jako vuosina 2003-2008.....	13
4	Tuonti ja vienti vuosina 2007-2008.....	14
5	Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulojen jakautuminen suuralueittain vuosina 1977-2008.....	16
6	Luonnonmarjojen ja -sienten poimintatulot vuosina 1980-2007 sekä prosenttiosuudet.....	17
7	Kauppaantulleiden luonnonmarjojen ja -sienten määrät vuosina 1998-2008.....	18

## LIITETAULUKOT

8	Luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärät, kilohinnat sekä poimintatulot v. 2008.....	29
9	Puhtaan sekä roskaisen mustikan ja puolukan kilohinnat alueittain ja koko maassa 2008....	30
10	Luonnonmarjojen kauppaantulomäärät (1 000 kg) ja painotetut keskihinnat suuralueittain vuosina 2003-2008 (mustikka, puolukka, lakka).....	31
11	Luonnonsienten kauppaantulomäärät (1 000 kg) ja painotetut keskihinnat suuralueittain vuosina 2003-2008 (keltavahvero, tatit, rouskut).....	32
12	Kauppan ilmoittamat luonnonmarjojen ja -sienten kauppaantulomäärät suuralueittain (1 000 kg) ja niistä maksettu tuloa vuosina 1999-2008.....	33
13	Luonnonmarjojen ja -sienten tuonti ja vienti vuosina 2000-2008.....	34

# 1 JOHDANTO

Luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärätietojen kerääminen aloitettiin 1970-luvun puolivälin jälkeen. Tutkimusta tehtiin aluksi Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (TIKE) toimeksiannosta, mutta vuonna 2007 se siirtyi Maa- ja metsätalousministeriölle. Tutkimuksen tekijänä on ollut Suomen Gallup Elintarviketieto Oy tai sen edeltäjä Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos. Puutarhamarjat olivat mukana kyselyssä vuoteen 2006 saakka.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomäärät, kilohinnat ja poimintatulot vuosittain. Tiedot tulostetaan koko maan lukuina sekä alueittain neljänä suuralueena.

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Muita luonnonmarjoja ovat karpalo, variksenmarja, pihlajanmarja, tyrni, mesimarja, juolukka ja metsävadelma.

Luonnonsienistä tärkeimmät kauppasienet ovat herkkutatti, haaparusku ja kangasrusku. Kauppasienistä myyntiin tulee myös korvasientä, kantarellia, suppilovahveroa, karvarouskua ja mustatorvisientä. Satunnaisesti on tullut myyntiin myös pieniä eriä kangastattia, lampaankääpää, huhtasientä ja tuoksuvalmuskaa. Kauppasieniä on tällä hetkellä 23 eri lajia. Kauppasienten lisäksi on paljon muitakin syötäviä sieniä, mutta niiden käyttö jää kotitarvepoimijan tuntemuksen varaan.

Satomäärät vaihtelevat vuosittain. Toisinaan saattaa tulla hyvä sato kaikista kolmesta päämarjasta ja joskus taas huono sato saattaa yllättää yhden tai useamman marjan. Alan teollisuuden kannalta huono sato heikentää alan kannattavuutta.

Kotimaisin poimijavoimin ei saada teollisuuden tarvitsemia määriä kokoon ja metsiin saattaa jäädä marjoja ja sieniä pilaantumaan. Varsinkin luonnonmarjojen poiminnassa on viime vuosina ollut apuna paljon ulkomaalaisia poimijoita. Heidän panoksensa kauppaantulleiden marjamäärien keräämisessä on ollut merkittävä varsinkin Oulun ja Lapin lääneissä.

Luonnonmarjojen kaupallista poimintaa on alueellisesti eniten Oulun ja Lapin lääneissä ja vuonna 2008 myös Länsi-Suomessa lähinnä Pohjanmaalla. Luonnonsienten kaupallinen poiminta on perinteisesti keskittynyt Itä-Suomen alueelle.

”Jokamiehen oikeudella” saa luonnonmarjoja ja -sieniä poimia koko Suomen alueella. Samanlainen oikeus on vain harvoilla EU-mailla. Poimintatulo on myös verotonta tuloa poimijalle.

Tässä tutkimuksessa seurataan myös luomuluonnonmarjojen kauppaantulomääriä. Mustikka, puolukka ja lakka ovat useimmin luomuna ostetut tuotteet. Karpaloa ja variksenmarjaa on tarjolla harvemmin. Luomuna ostettujen luonnonmarjojen hinta ei poikkea muista. Luomusieniä ei tullut myyntiin myöskään vuonna 2008.

Raportin lopussa on Tullihallituksen Ulkomaankauppatilasto-osuus, jossa on luonnonmarjojen ja –sienten tuonti- ja vientilukuja useammalta viime vuodelta.

Tämä raportti julkaistaan kokonaisuudessaan MMM:n kotisivuilla.

## 2 MARJA- JA SIENITIEDUSTELUN TOTEUTUS

Syksyllä 2008 lähetettiin kirjekysely luonnonmarja- ja -sienikauppaa harjoittaville yrityksille. Kyselykirjeet lähtivät 19.9. ja lomakkeiden palautusta pyydettiin heti, kun yrityksen ostotiedot olisivat koossa. Marraskuun alussa aloitettiin puhelinkarhunta yrityksiltä, jotka eivät olleet vastanneet kyselyyn. Viimeiset tiedot saatiin tammikuun lopussa.

Kyselykirjeitä lähetettiin 98 luonnonmarjoja ja –sieniä ostavalle yritykselle. Tietoja saatiin 74 yritykseltä. Ostotietoja on tuloksissa mukana 58 yritykseltä. Tiedot jakautuivat seuraavasti: Lapin lääni 14, Oulun lääni 11, Itä-Suomi 20 ja Länsi-Suomi 13 ostoyritystä. Vuoden aikana oli muutamia yrityksiä lopettanut toimintansa kokonaan ja osa piti välivuotta huonon satotilanteen takia. Kyselyssä eivät ole mukana kaikki ostoyritykset, mutta mukana pyritään pitämään kaikki merkittävimmät ostoyritykset. Otantaa täydennetään mm. Arktiset Aromit ry:n ostajaluettelon avulla.

Tuloksista saatavat tärkeimmät asiat ovat kauppaantulomäärät, poimijan saama kilohinta sekä poimintatulot koko maassa ja alueittain. Kilohinnat ovat ilman alv:ia ja ostoasiamiehen palkkiota. Ostoyritykset ilmoittavat kauppaantulomäärät alueittain sen mukaan, missä marjat ja sienet on poimittu. Yritykset ovat erilaisia. Joukossa on mukana yhden tuotteen ostajia ja osa on keskittynyt luonnonmarjojen ja jotkut luonnonsienten ostoihin. On myös niitä yrityksiä, jotka voivat ostaa kaikkia tuotteita satotilanteesta riippuen.

Oulun läänissä ja Lapin läänissä on isoja yrityksiä, joilla on monia alihankkijoita ostotoiminnassa. Alihankkijoina voi olla esim. kyläkauppoja, huoltoasemia, yksityisiä henkilöitä. Kyselyssä voi olla mukana molempia, jolloin tiedot saadaan kahteen kertaan. Päällekkäisyyksiä pyritään poistamaan. Poimijahinnan laskemiseksi tiedot otetaan mukaan siinä vaiheessa, kun ne siirtyvät poimijalta eteenpäin. Poikkeuksina ovat isot yritykset, jotka ilmoittavat hinnat ilman ostoasiamiehen palkkiota ja arvonlisäveroa. Silloin käytetään heidän yhteislukujaan. Luonnonmarjoista ja –sienistä saadut poimintatulothan ovat poimijalle verottomia. Ostoyritys joutuu lisäämään arvonlisäveron tuotteeseen myydessään sen eteenpäin, jolloin hinta muuttuu oleellisesti.

### 3 TIIVISTELMÄ

Luonnonmarjojen ja luonnonsienten kauppaantulomäärätutkimusta (MARSİ) tehdään vuosittain satokauden päätyttyä. Tutkimuksen toimeksiantajana on tällä hetkellä Maa- ja metsätalousministeriö. Tutkimuksen tekijä on Suomen Gallup Elintarviketieto Oy. Samaa tutkimusta on tehty vuodesta 1977 lähtien.

Tutkimuksessa kerätään tietoja luonnonmarjojen ja –sienten kauppaantulomääristä, kilohinnoista ja poimintatuloista. Näin saatujen tietojen perusteella voidaan vertailla eri vuosien lukuja toisiinsa.

Kaupallisesti tärkeimmät luonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka. Satomäärät vaihtelevat paljon vuosittain. Vaihtelua on myös alueittain. Vähemmän merkitystä on muilla luonnonmarjoilla. Niitä ovat karpalo, variksenmarja, pihlajanmarja, tyrni, mesimarja, metsävadelma ja juolukka.

Luonnonsienistä on kaupallista merkitystä eniten herkkutatilla ja rouskuilla. Herkkutatilla on tärkeä hyvänä vientisienenä ja rouskuja käytetään paljon suolasienenä kotimaassa. Rouskuista haaparousku on tärkein. Muita myyntiin tulevia kauppasienilajikkeita ovat kantarelli, suppilovahvero, korvasieni, kangarousku, karvarousku ja mustatorvisieni. Eri vuosina tulee satunnaisesti pieniä eriä myös muita kauppasieniä myyntiin. Kauppasieniä on tällä hetkellä kaikkiaan 23 lajia. Lisäksi metsissä kasvaa lukuisa joukko muita syötäviä sieniä.

Talvi 2007-2008 oli leuto ja vähäluminen. Kesä 2008 oli sateinen ja viileä. Hellejaksoja ei juuri ollut. Syksy oli ajankohtaan nähden lämmin ja sateinen.

Mustikkasato oli huono. Kauppaantulomäärä oli 1,7 milj. kg, mikä oli noin kolmannes edellisen vuoden vastaavasta määrästä. Suurin osa mustikasta poimittiin Lapin läänistä. Keskihinnaksi muodostui 1,85 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 3,2 milj. euroa.

Puolukkasato oli keskimääräistä huonompi. Myyntiin sitä poimittiin 4,0 milj. kg. Eniten marjaa poimittiin Oulun läänin alueelta, 2,0 milj. kg. Länsi-Suomesta myyntipuolukkaa poimittiin 0,9 milj. kg ja Lapin läänistä 0,8 milj. kg. Kilohintana maksettiin 1,04 euroa/kg. Poimintatuloksi muodostui 4,2 milj. euroa.

Lakkasadosta tuli keskinkertainen. Myyntiin sitä poimittiin 170 tn. Pääosa lakasta poimittiin Lapin läänistä, mutta Oulun läänin lakkamääräkin oli merkittävä. Lakan kilohinta oli 7,57 euroa ja poimintatuloa kertyi 1,3 milj. euroa.

Muita luonnonmarjoja kerättiin myyntiin vain vähän. Ainoa poikkeus oli pihlajanmarja, jota poimittiin edellisen katovuoden jälkeen 18 tn. Variksenmarjan myyntipoiminta jäi 2 tn. Karpaloa saatiin kokoon vajaa 7 tn.

Luonnonmarjoista kertyi yhteensä 8,8 milj. euroa poimintatuloa. Alueittain se jakautui seuraavasti: Lapin lääni 46 %, Oulun lääni 38 %, Länsi-Suomi 11 % ja Itä-Suomi 5 %.

Luonnonsienistä keskimääräistä runsaampi sato saatiin herkkutatista. Satoaika oli lyhyt, mutta sitä ehdittiin kerätä myyntiin 360 tn. Kilohintana tuoreesta herkkutatista maksettiin 4,63 euroa. Herkkutatilla luokitellaan laadun mukaan useampaan luokkaan ja hintaerot luokkien välillä ovat suuret. Samoin määrät poikkeavat. I luokan määrä jää usein vähäiseksi. Poimintatuloa kertyi 1,7 milj. euroa. Suurin osa herkkutateista poimittiin Itä-Suomen alueelta lähinnä Pohjois-Karjalasta.

Suolasienenä käytettäviä rouskuja poimittiin myyntiin vähänlaisesti. Varsinkin haaparouskusato jäi huonoksi. Myyntimääräksi saatiin 49 tn. Kangarouskua kerättiin 40 tn. Haaparouskukilosta maksettiin 2,81 ja kangarouskukilosta 1,32 euroa. Korvasientä poimittiin kevätkesällä myyntiin 27 tn. Kantarellin myyntipoimintaa oli vajaan 10 tonnin verran ja suppilovahveroa 9,5 tonnia. Kaikkiaan luonnonsienistä kertyi poimintatuloa 2,0 milj. euroa, josta herkkutatien osuus oli 1,7 milj. euroa. Sienien kokonaispoimintatulosta 89 % saatiin kokoon Itä-Suomen alueelta.

Luonnonmarjoista kertyi poimintatuloa yhteensä 8,8 milj. euroa ja luonnonsienistä 2,0 milj. euroa. Kaikki poimintatulot yhteensä olivat 10,8 milj. euroa. Alueittain tulot jakaantuivat seuraavasti: Lapin lääni 38 %, Oulun lääni 32 %, Itä-Suomi 20 % ja Länsi-Suomi 10 %.

## 4 LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAAN-TULOMÄÄRÄT SEKÄ POIMINTATULOT SUURALUEITTAIN

### 4.1 Yleisimmät luonnonmarjat

Mustikka puolukka ja lakka ovat kolme kaupallisesti tärkeintä luonnonmarjaa. Satomäärät vaihtelevat vuosittain. Puolukkaa poimitaan myyntiin perinteisesti eniten, niin myös vuonna 2008. Puolukkasato oli kuitenkin keskinkertaista huonompi. Mustikkasato oli keskimääräistä runsaampi vain Lapissa. Lakkasato oli keskinkertainen.

Suomalaisvoimin ei marjoja saada kerättyä talteen riittävästi. Ulkomaalaisia poimijoita onkin ollut jo useina vuosina poimimassa marjoja Lapissa ja Oulun läänissä. Vuoden 2008 satotilanteesta johtuen ulkomaalaisia poimijoita oli nyt muillakin alueilla. Hyvinä vuosina poimijat saattavat kerätä kaikkia kolmea päämarjaa ja lisäksi variksenmarjaa. Pitkämatkaisille poimijoille on eduksi, että poimintakausi muodostuu pitkäksi. Myyntimäärät ovat myös kasvaneet merkittävästi ulkomaalaisten poimijoiden ansiosta.

#### 4.1.1 Mustikka

Mustikkasato oli keskimääräistä runsaampi Lapin alueella, mutta muualla sato jäi huonoksi ja monin paikoin satoa ei saatu juuri lainkaan.

Viime aikoina mustikan talteenoton lisäämiseksi on kampanjoitu. Mustikan terveysvaikutukset ja myös sen hyvät vientimahdollisuudet ovat kohottaneet marjan arvoa.

Mustikkaa tuli myyntiin 1,7 milj. kg vuonna 2008. Se on noin kolmannes edellisen vuoden vastaavasta määrästä. Eniten sitä poimittiin Lapista, 1,3 milj. kg. Oulun läänistä mustikoita kerättiin 0,4 milj. kg ja muilla alueilla vain pienet määrät.

Mustikasta maksettiin keskimäärin 1,85 euroa/kg. Hinta kohosi vajaa 40 senttiä kilolta. Roskaisena myydyn mustikan hinta oli 1,84 euroa/kg ja sen osuus oli yli 99 % koko myyntimäärästä. Puhdas mustikkakilo maksoi 4,69 euroa. Mustikan heikosta sadosta johtuen hintavaihtelut olivat suuria ja siitä maksettiinkin huippuhintoja, jopa 6,00 euroa/kg.

Poimintatuloa mustikasta kertyi 3,2 milj. euroa. Lapin läänin osuus siitä oli 2,5 milj. euroa. Mustikkatulot laskivat edellisestä vuodesta yli 40 %.

Vuonna 2007 oli runsas mustikkasato ja myyntiin sitä kerättiin 4,9 milj. kg. Lapin osuus määrästä oli suurin, 2,7 milj. kg, mutta Oulun läänissäkin määrä ylitti 2,0 milj. kg. Roskaisena ostettua mustikkaa oli 99 % koko määrästä.

Mustikasta maksettiin keskimäärin 1,49 euroa/kg. Puhdistetun mustikan hinta oli 2,64 euroa/kg ja roskaisena ostetun 1,48 euroa.

Poimintatuloa mustikasta saatiin 7,4 milj. euroa. Lapin läänin osuus oli 4,1 milj. euroa ja Oulun läänin 3,0 milj. euroa.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan mustikkaa tuotiin maahan tuoreena vajaa 1,0 milj. kg vuoden 2008 aikana. Määrä oli edellisvuoden suuruinen. Ruotsi oli tärkein tuontimaa ja seuraavana Viro. Vientiä oli 151,3 tn. Suurin osa vietiin Japaniin ja loput Ruotsiin. Jäädetytynä mustikkaa tuotiin maahan 1,3 milj. kg (2007, 1,4 milj. kg) ja vietiin 4,8 milj. kg. Tuonti laski ja vienti lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna. Jäädetytynä mustikkaa tuotiin eniten Venäjältä, Ruotsista ja Valko-Venäjältä. Vientiä oli eniten Japaniin 1,6 ja Kiinaan 1,3 milj. kg.

#### 4.1.2 Lakka eli hilla

Lakkasato oli keskinkertainen vuonna 2008. Pääosa lakkasta poimitaan yleensä Lapin läänin alueelta, mutta Oulun läänissäkin oli nyt hyvä sato. Lakkaa myydään paljon suoraan kuluttajille ja Lapissa mm. turisteille. Lakkaa liikkuu paljon myös toreilla. Teollisuus käyttää lakkaa jonkin verran, mutta tuo tarvitsemansa raaka-aineen ulkomailta. Lakkaa keräävät soilta myös paimijat omiksi tarpeiksi sekä sukulaisille ja tuttaville.

Myyntilakkaa poimittiin 169,9 tn vuonna 2008. Lapin läänin osuus määrästä oli 91,7 tn ja Oulun läänin 77,7 tn. Kilohintana maksettiin 7,57 euroa. Hinta laski lähes kaksi euroa kilolta edellisvuoden heikkoon satovuoteen verrattuna. Poimintatuloa lakkasta kertyi 1,3 milj. euroa.

Vuonna 2007 lakkaa tuli myyntiin vain 37,2 tn. Pääosa määrästä kerättiin Lapin läänin soilta. Lakkakilosta maksettiin keskimäärin 9,35 euroa. Poimintatuloa kertyi 347 700 euroa.

Lakan tuonti- ja vientiluvut eivät selviä ulkomaankauppatilastosta.

#### 4.1.3 Puolukka

Puolukkasato oli keskimääräistä heikompi ja paikoin huono. Ainoastaan Oulun läänistä poimittiin yhtä paljon myyntipuolukkaa kuin edellisenä vuotena. Muilla alueilla määrät olivat huomattavasti pienempiä.

Puolukkaa kerättiin myyntiin yhteensä 4,0 milj. kg vuonna 2008. Oulun läänin osuus määrästä oli puolet. Länsi-Suomessa poimittiin myyntipuolukkaa 0,9 milj. kg ja Lapissa 0,8 milj. kg. Roskaisena myydyn puolukan osuus oli 96 %.

Puolukasta maksettiin keskimäärin 1,04 euroa/kg. Hinta oli edellisvuoteen verrattuna 17 senttiä/kg korkeampi. Roskainen puolukka maksoi 1,01 euroa/kg ja puhdas 1,79 euroa/kg.

Poimintatuloa kertyi 4,2 milj. euroa. Se oli 0,9 milj. euroa edellisvuotta pienempi.

Vuonna 2007 puolukkaa tuli myyntiin 5,9 milj. kg. Eniten puolukkaa poimittiin Oulun läänistä, 2,0 milj. kg. Myös Länsi-Suomessa ja Lapissa oli hyvä sato. Puolukkakilosta maksettiin keskimäärin 0,87 euroa. Roskaisen puolukan hinta oli 0,85 euroa/kg ja puhtaan 1,35 euroa/kg. Puolukkatuloa kertyi 5,1 milj. euroa. Oulun läänin osuus tuloista oli 1,7 milj. euroa.

Viimeaikojen paras puolukkavuosi oli 2005, jolloin myyntimäärä oli 8,5 milj. kg.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan puolukkaa tuotiin maahan tuoreena 692,1 tn ja vietiin 8,1 tn. Lähes koko tuorepuolukkamäärä tuotiin Ruotsista. Jäädetyt puolukan luvut eivät selviä tullitilastoista, koska puolukka sisältyy useamman marjan ryhmään. Tämän ryhmän kokonaistuonti oli 2,6 milj. kg. Siitä oli tuontia Venäjältä 0,7 milj. kg. Ryhmän kokonaisvientitulo oli 3,8 milj. kg, josta vientimäärä Saksaan oli 1,5, Itävaltaan 1,0 ja Ruotsiin 0,8 milj. kg. Tämän ryhmän tuonti- ja vientiluvut voivat sisältää puolukan lisäksi mm. lakkaa, karpaloa ja tyrniä.



## 4.2 Muut luonnonmarjat

Muita luonnonmarjoja ovat variksenmarja, pihlajanmarja, karpalo, tyrni, metsävadelma, mesimarja ja juolukka. Myyntiin poimitut määrät ovat tyypillisesti huomattavasti pienempiä kuin kolmen tärkeimmän marjan. Pienen poikkeuksen teki vuonna 2007 variksenmarja, jonka myyntimäärä ylsi tuolloin 0,4 milj. kiloon.

Pihlajanmarjasato on satunnaista. Joinakin vuosina on hyvä sato ja joskus ei saada satoa lainkaan. Teollisuus käyttää karpaloa paljon mehujen valmistuksessa, mutta sen tarvitsema raaka-aine on tuontitavaraa. Kotimaisen myyntikarpalon poiminta on vähäistä. Mesimarjan ja tyrnin myyntimäärät jäivät pieniksi. Luonnonvaraisen tyrnin myynti on vähentynyt viljellyn tyrnin lisääntyessä. Markkinoille tulevan suuremman määrän johdosta hinnat myös laskevat. Vuodesta 2007 lähtien tyrniluvuissa on mukana vain luonnonvarainen tyrni, mutta aikaisempien vuosien luvuissa on mukana lisäksi viljeltyä tyrniä. Puutarhamarjatietoja ei kysytty Marsi-tutkimuksen yhteydessä enää vuonna 2007, jonka jälkeen vadelmaluvut koskevat vain metsävadelmaa.

### 4.2.1 Variksenmarja eli kaarnikka

Variksenmarjasato oli huono. Variksenmarjan myyntipoiminta vaihtelee vuosittain. Marjan käyttö on vähäistä eikä sille ole löytynyt uusia käyttömahdollisuuksia.

Variksenmarjaa tuli myyntiin vain 2,3 tn vuonna 2008. Lähes kaikki poimittiin Oulun läänin alueelta. Määrä on vain murto-osa edellisvuoden myyntiin tulleesta määrästä. Variksenmarja tulee myyntiin enimmäkseen roskaisena. Kilohintana maksettiin 1,98 euroa. Hinta oli kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna. Poimintatuloksi muodostui 4 500 euroa.

Vuonna 2007 variksenmarjaa tuli myyntiin 422,0 tn. Määrä on suuri, koska 2000-luvulla myyntiin tullut määrä on vaihdellut 0-83 tn. Runsas puolet variksenmarjoista poimittiin Lapin läänin alueella ja loput Oulun läänissä. Variksenmarjasta maksettiin 0,96 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 405 000 euroa.

### 4.2.2 Karpalo

Karpalosato oli huono vuonna 2008. Karpalo on suokasvi ja marjat kypsyvät myöhään syksyllä. Poiminta on hidasta. Joinakin vuosina aikainen talventulo haittaa poimintaa.

Teollisuus käyttää paljon karpaloa mm. mehujen valmistukseen. Raaka-aineesta suurin osa on tuontitavaraa, joka on hinnaltaan huomattavasti edullisempaa. Karpalon tuontimäärät eivät selviä Tullihallituksen ulkomaankauppatilastosta, koska karpalo kuuluu ryhmään, jossa on muitakin marjoja.

Karpaloa tuli myyntiin vain 6,7 tn vuonna 2008. Yli puolet karpalomäärästä poimittiin Itä-Suomen alueelta. Länsi-Suomen alueen määrä oli 2,4 tn ja loput poimittiin Lapin läänistä. Karpalosta maksettiin 3,36 euroa/kg. Hinta nousi hieman edellisestä vuodesta. Poimintatuloa kertyi 22 400 euroa.

Vuonna 2007 karpalon myyntipoimintaa oli 22,6 tn. Sato oli silloin keskinkertaista runsaampi. Sitä poimittiin kaikilta suuralueilta, mutta Oulun läänin osuus määrästä oli yli puolet. Siitä maksettiin 3,08 euroa/kg ja poimintatuloksi muodostui 69 600 euroa. Viimevuosien paras myyntivuosi on ollut vuonna 2001, jolloin karpaloa tuli myyntiin 32,7 tn.

### 4.2.3 Mesimarja

Mesimarjasato oli erittäin huono vuonna 2008. Mesimarjaa myös viljellään, mutta viljelmät ovat pieniä. Mesimarjaviljelmän satoaika on pitkä ja kasvukauden aikana voi olla samanaikaisesti sekä kukkia että kypsiä marjoja. Mesimarjan korkea kilohinta rajoittaa sen käyttöä. Pääosa mesimarjasta menee likööriteollisuuden käyttöön. Kyselystä saadut tiedot lienevät kaikki luonnonvaraista mesimarjaa.

Vuonna 2008 mesimarjaa tuli myyntiin vajaa 800 kg. Suurin osa määrästä poimittiin Oulun läänistä. Mesimarjakilosta maksettiin 17,99 euroa ja poimintatuloksi muodostui 14 200 euroa. Itä-Suomen mesimarjamyynneistä ei saatu yhtään tietoa.

Mesimarjaa tuli myyntiin vajaa 400 kg vuonna 2007. Lähes kaikki poimittiin Oulun läänistä ja vain pieni osa Lapin läänistä. Kilohintana maksettiin 15,81 euroa. Poimintatuloa kertyi 6 300 euroa. Viime vuosien suurin myyntimäärä saavutettiin vuonna 1997, jolloin määrä oli 9,8 tn.

#### 4.2.4 Pihlajanmarja

Luonnonpihlajat antavat satoa satunnaisesti. Niinä vuosina, kun sato on runsas, sitä ostetaan varastoon huonojen satovuosien varalle. Pihlajaa myös viljellään. Lajikevalikoimalla voidaan vaikuttaa paremmin mm. sadon tasaisuuteen.

Vuonna 2008 pihlajat antoivat hyvän sadon. Myyntiin sitä poimittiin vajaa 18,0 tonnia. Kilohintana maksettiin 0,70 euroa. Poimintatuloa kertyi 12 700 euroa.

Vuonna 2007 ei pihlajanmarjaa tullut myyntiin kiloakaan. Vuoden 2006 pihlajanmarjasato oli runsas. Myyntiin sitä poimittiin silloin 52,2 tn 0,67 euron kilohinnalla.

Kyselystä ei selviä onko marjat poimittu luonnonpihlajista tai viljellyistä pihlajista. Viime aikojen paras myyntitulos on saavutettu vuonna 1998, jolloin pihlajanmarjaa kerättiin myyntiin 83,6 tn

#### 4.2.5 Tyrni

Tyrnisato oli erittäin heikko jo toisena vuotena peräkkäin. Suomessa tyrni kasvaa luonnonvaraisena Pohjanlahden rannikkoalueella. Marjat ovat hyvin C-vitamiinipitoisia, mutta hankalia poimia piikkisistä pensaista. Marjat kypsyvät myöhään syksyllä. Tyrnin myyntiä on vaikea tavoittaa, koska se on erikoismyyntiä ympäri vuoden. Eniten sitä on tarjolla toreilla ja erilaisissa tapahtumissa yksityisten henkilöiden myymänä.

Luonnonvaraista tyrniä saa kerätä puristamalla Länsi-Suomen ympäristökeskuksen alueella syyskuun puolivälistä lähtien. Alue ulottuu Kristiinankaupungista Himangalle. Alueen eteläpuolella puristaminen on sallittua ympäristöministeriön antaman säädöksen mukaan lokakuun alusta lähtien. Asetus ei rajoita käsin poimintaa.

Luonnonvaraisen tyrnin myynti on vähentynyt tyrnin viljelyn lisääntyessä. Määrien lisääntyessä myös hinnat ovat laskeneet. Marsi-tilastossa on vuoteen 2006 saakka ollut mukana myös viljelty tyrni, mutta puutarhamarjojen jäädessä pois kyselystä vuonna 2007, on tyrnistäkin mukana vain luonnonvarainen tyrni. Teollisuus käyttää tyrniä, mutta tuottaa sen ulkomailta.

Luonnonvaraista tyrniä tuli myyntiin vain vähäinen määrä Lapin läänistä vuonna 2008. Tyrni lasketaan mukaan kokonaisina tyrnimarjoina. Sitä kerätään myös puristamalla mehu suoraan pensaassa olevista marjoista.

Vuonna 2007 tyrnin myyntipöimintää oli vain 100 kg. Kilohintana maksettiin 7,15 euroa. Hinta nousi huomattavasti edellisestä vuodesta. Poimintatuloksi muodostui 700 euroa.

#### 4.2.6 Metsävadelma

Vuonna 2006 ja sitä aikaisemmin Marsi-kyselyssä oli mukana myös puutarhamarjat ja metsävadelma sisältyi silloin puutarhavadelmalukuihin. Silloinkin metsävadelman osuutta seurattiin. Määrät olivat melko pieniä. Metsävadelman kysyntä on heikkoa. Marjat pilaantuvat herkästi ja hintakin saattaa olla käytön esteenä. Metsävadelmat ovat hyvänmakuisia, ja ne ovat kotitarvepoimijoiden suosiossa.

Metsävadelmaa tuli myyntiin 285 kg vuonna 2008. Lähes kaikki poimittiin Itä-Suomen alueelta. Kilohintana maksettiin 5,35 euroa. Poimintatuloa kertyi 1 500 euroa.

Vuonna 2007 metsävadelman myyntipointintaa oli 350 kg. Vadelmakilosta maksettiin 5,49 euroa.

#### 4.2.7 Juolukka

Juolukkaa ei ole poimittu myyntiin viime vuosina eikä siitä tullut tietoja myöskään vuonna 2008. Se on ollut mukana Marsi-tiedustelussa vuodesta 1995 lähtien. Määrä on ollut enimmillään vajaa 3 tn.

### 4.3 Luonnonsienet

Kesä ja syksy 2008 olivat sateisia ja lämpötilat alhaisia. Helle oli harvinaista. Koko vuoden keskilämpötila oli kuitenkin korkea, sillä talvikausi 2007-2008 oli leuto. Sienisato jäi herkkutattia lukuun ottamatta vaatimattomaksi. Suolasienenä käytettäviä rouskuja oli vain vähän Itä- ja Länsi-Suomessa. Tuoksuvalmuskasta eli matsutakesta ei tullut yhtään myyntitietoa.

Marsi-tilastossa kaikki sienet on tilastoitu tuoresieninä. Keitetty-suolatut sienet on laskettu tuoreiksi kertoimella 1,3. Suurin osa rouskuista tulee myyntiin keitetty-suolattuina. Kuivattua sienikiloa vastaa 10 kg tuoretta sientä. Sienikohtaisia eroja on riippuen mm. sienen vetisyydestä ja mallon koostumuksesta.

Kauppasieniksi hyväksytyjä on kaikkiaan 23 kpl, mutta todellista merkitystä on vain muutamalla sienellä. Tuoksuvalmuska on viimeksi hyväksyty kauppasieneksi. Ensimmäinen myyntimäärätieto siitä saatiin vuonna 2007. Kotitarvepoimijoille on tarjolla lisäksi paljon muita ruokasieniksi kelpaavia sieniä.

### Viljellyt sienet

Tiken, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen ennakkotietojen mukaan viljeltyjen sienten tuotanto oli vajaa 2.0 milj. kg vuonna 2008. Määrä on vähän laskenut edellisestä vuodesta. Taulukossa herkkusieni ja osterivinokas on laskettu yhteen. Herkkusieni on ylivoimaisesti tärkein viljelty sieni. Tuotantomäärässä oli pieni lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Siitakesienen tuotanto sensijaan kasvoi huomattavasti edellisestä vuodesta. Tuotantotasossa oli laskuvaihe vuosina 2005-2007. Siitakesienen tuotanto oli korkeimmillaan vuonna 2004, 348,0 tn. Osterivinokkaan tuotanto on vähäistä.

**Taulukko 1. VILJELTYJEN SIENTEN TUOTANTO, 1000 KG**

TUOTE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008e
Herkkusieni	1 336,1	1 195,0	1 495,0	1 711,5	1 878,7	1 820,8	1862,6	1 824,7	1 710,7
Osterivinokas	4,0	*)	*)	*)	*)	15,4	25,2	*)	
Siitakesieni	195,7	262,6	254,5	308,5	348,0	159,6	166,0	186,4	260,3
Muut sienet	-	7,3	6,1	0,4	3,5	-	-	5,1	-
<b>Yhteensä</b>	<b>1 535,8</b>	<b>1 464,9</b>	<b>1 755,7</b>	<b>2 020,4</b>	<b>2 230,2</b>	<b>1 995,8</b>	<b>2 053,8</b>	<b>2 016,2</b>	<b>1 971,0</b>
<b>Herkkusienten tuonti yht.</b>	<b>3 504</b>	<b>3 524</b>	<b>3 673</b>	<b>3 926</b>	<b>3 396</b>	<b>3 327</b>	<b>3 178</b>	<b>3 125</b>	<b>3 446</b>

Lähde: Tike, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus  
Tullihallitus, ulkomaankauppatilasto

\*) osterivinokas sisältyy muihin sieniin

Herkkusientä tuodaan maahan tuoreena, pakasteina ja erilaisina säilykkeinä. Vuonna 2008 tuotiin säilöttyä herkkusientä yhteensä 2,7 milj. kg. Määrä oli edellisvuotta suurempi mutta tärkeimmät tuontimaat olivat samoja kuin kolmena edellisenä vuotena. Eniten herkkusientä tuotiin Hollannista, noin 1,2 milj. kg. Muut tärkeimmät tuontimaat olivat Espanja ja Kiina. Tuoretta herkkusientä tuotiin 683,7 tn ja suurin osa tuli Hollannista. Määrä oli lähes sama kuin edellisenä vuotena. Tuoreen herkkusienen vienti oli 51,0 tn. Suurin osa vietiin Ruotsiin ja loput Norjaan.

### 4.3.1 Korvasieni

Korvasienisato oli keskinkertainen vuonna 2008. Korvasieni on kevät-kesän sieni, joka kasvaa koko maan alueella. Sieni vaatii kasvuolosuhteet, jossa metsämaan pinta on rikottu esim. hakkuualueet, tiemaat, ojat, puutavaran lastauspaikat. Rikkomisesta kulunut aika ratkaisee parhaan sadon ajoittumisen.

Korvasieni on tuoreena erittäin myrkyllinen ja se asettaa ehtoja korvasienen käytölle. Evira on julkaissut korvasientä koskevat käsittely- ja myyntiohjeet, jotka pitää olla myyntitilanteessa aina esillä. Oikein käsiteltynä korvasienestä saadaan herkullisia ruokia. Ravintolat ostavatkin jonkin verran korvasientä suoraan poimijoilta. Uudet käyttäjät vieroksuvat korvasientä sen myrkyllisyyden takia, mutta tottuneita käyttäjiä se ei haittaa.

Korvasientä tuli myyntiin 26,9 tn vuonna 2008. Sientä tuli nyt poikkeuksellisesti eniten Länsi-Suomen alueelta. Muut alueet olivat Itä-Suomi ja Lappi. Korvasienestä maksettiin 2,26 euroa/kg. Hinta oli edellisvuotta hieman korkeampi. Poimintatuloa kertyi 60 800 euroa.

Vuonna 2007 korvasienen myyntiin tullut määrä oli 32,7 tn. Korvasienikilosta maksettiin 2,11 euroa. Poimintatuloa kertyi 68 900 euroa. Myyntiin korvasieni tulee yleensä tuoreena.

### 4.3.2 Keltavahvero eli kantarelli

Kantarellisato oli keskinkertainen tai sitä huonompi vuonna 2008. Sateita riitti kasvukauden aikana mutta lämpötilat pysyttelivät alhaisina. Kantarellia myydään jonkin verran myös suoraan ravintoloihin ja suurkeittiöihin. Toripöydillä esiintyy myös ulkomaista kantarellia. Syksyisin metsissä kulkee suuri joukko sientenpoimijoita, jotka poimivat kantarellia paljon myös kotitarpeiksi. Sieni on maukas ja helppo tuntea.

Kantarellia tuli myyntiin 9,8 tn vuonna 2008. Koko määrä poimittiin Itä-Suomen metsistä. Kantarellikilosta maksettiin 5,88 euroa. Hinta kohosi hieman edellisestä vuodesta. Poimintatuloa saatiin 57 800 euroa.

Vuonna 2007 myyntikantarellin määrä oli 13,8 tn. Hinnaksi muodostui 5,24 euroa/kg. Poimintatuloa kertyi 72 400 euroa. Viimeaikojen parhaat kantarellivuodet ovat olleet 1998, jolloin myyntiin tullut määrä oli 22,9 tn ja 2001, jolloin vastaava luku oli 20,5 tn.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan kantarellia tuotiin maahan tuoreena 71,5 tn ja vietiin 1,7 tn. Tärkeimmät tuontimaat olivat Venäjä, Viro ja Puola. Vienti suuntautui Japaniin ja Belgiaan.

### 4.3.3 Herkkutatti

Herkkutattisadosta muodostui keskinkertainen. Parhailla herkkutattialueilla Pohjois-Karjalassa se oli hyvä. Herkkutatatin poimintakausi oli lyhyt, mutta sinä aikana ehdittiin kerätä merkittävä määrä. Kasvuolosuhteiden ollessa kohdallaan sieni on nopeakasvuinen. Se vaatii myös sienten tarkkailua sekä nopeutta keräilytoiminnan koko ketjulta eli poimijalta pakastamoon. Herkkutatattia viedään paljon Etelä- ja Keski-Eurooppaan lähinnä Italiaan.

Herkkutatattia tuli myyntiin 356,9 tn vuonna 2008. Pääosa määrästä poimittiin Itä-Suomen alueelta ja vain pieniä määriä Oulun läänin alueelta ja Länsi-Suomesta. Herkkutatti tulee myyntiin enimmäkseen tuoreena. Siitä maksettiin keskimäärin 4,63 euroa/kg. Hintataso oli korkea verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin määrä oli huomattavasti pienempi mutta hinta vain vähän korkeampi. Herkkutatit luokitellaan laadun mukaan. Ensimmäisen luokan herkkutatti on huomattavasti kalliimpaa kuin muiden luokkien herkkutatit. Parhaan laadun herkkutattimäärät jäävät vähäisiksi, koska sienet ovat kooltaan yleensä pieniä. Poimintatuloa herkkutatista kertyi 1,7 milj. euroa. Itä-Suomen osuus herkkutatattieuroista oli 1,6 milj. euroa.

Vuosi 2007 oli huono herkkutattivuosi ja myyntiin sitä tuli 126,3 tn. Siitä maksettiin 4,77 euroa/kg. Poimintatuloksi muodostui 602 400 euroa.

Herkkutatint paras vuosi oli 2003, jolloin myyntiin tuli 1,2 milj. kg.

Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston mukaan tuoreena tatteja tuotiin maahan 14,7 tn. Pääosa määrästä tuotiin Latviasta. Tuoreita tatteja vietiin 1,9 tn, josta suurin osa Italiaan ja loput Japaniin. Jäädetyllä tatiilla ei ole omaa nimikettä, joten herkkutattitiedot eivät selviä tilastosta. Ne sisältyvät ryhmään muut sienet, jonka vientimäärä oli 274,2 tn (v. 2007 78,7 tn). Lähes kaikki vietiin Italiaan, joten sienet olivat todennäköisesti herkkutattia. Pääosa myös vuonna 2007 tämän ryhmän sienistä vietiin Italiaan.

#### 4.3.4 Haaparousku

Haaparouskusato oli keskinkertaista huonompi ja paikoin huono vuonna 2008. Kaikilla tyypillisillä kasvupaikoilla sitä ei esiintynyt lainkaan.

Haaparouskua tuli myyntiin 49,6 tn vuonna 2008. Suurin osa määrästä poimittiin Itä-Suomen alueelta ja loput Länsi-Suomesta. Rouskut ovat ryöpättäviä sieniä, joiden tärkein käyttö on suolasienenä. Lähes kaikki myyntiin tulevat haaparouskut olivat keitetty-suolattuja.

Haaparouskusta maksettiin 2,81 euroa/kg. Hinta kohosi edellisestä vuodesta lähes euron kilolta. Poimintatuloa kertyi 138 800 euroa.

Vuonna 2007 haaparouskua kerättiin myyntiin 143 8 tn. Siitä maksettiin 1,99 euroa/kg. Poimintatuloa saatiin 285 800 euroa.

#### 4.3.5 Kangasrousku

Kangasrouskusato oli keskinkertainen vuonna 2008. Kangasrousku antaa satoa tasaisemmin kuin muut rouskut. Sitä ei kuitenkaan arvosteta yhtä paljon kuin haaparouskua. Jos haaparouskuja esiintyy paljon, niin kangasrouskua poimitaan toissijaisesti. Suurin osa kangasrouskusta tulee myyntiin keitetty-suolattuna.

Kangasrouskun kauppantulomäärä oli 39,6 tn vuonna 2008. Määrä oli edellisvuotta suurempi. Suurin osa sienistä poimittiin Itä-Suomen ja loput Länsi-Suomen alueelta. Kilohintana maksettiin 1,32 euroa. Hinta laski huomattavasti edellisestä vuodesta. Poimintatuloa kertyi 52 500 euroa.

Vuonna 2007 kangasrouskun myyntipoimintaa oli 28,2 tn ja siitä maksettiin 1,93 euroa/kg. Sienet kerättiin Länsi- ja Itä-Suomen alueilta. Poimintatuloksi muodostui 54 000 euroa. Viime vuosien suurimmat myyntimäärät ovat olleet 1997 217,0 tn ja 2003 139,4 tn

#### 4.3.6 Karvarousku

Karvarouskun myyntipoiminta on viime vuosina ollut satunnaista. Vuonna 2008 sitä poimittiin myyntiin 249 kg. Siitä maksettiin 2,10 euroa/kg. Poimintatuloa karvarouskusta kertyi 500 euroa.

Vuosina 2006 ja 2007 karvarouskua ei tullut myyntiin kiloakaan. Vuonna 2003 karvarouskua poimittiin myyntiin 1 700 kg.

#### 4.3.7 Suppilovahvero

Suppilovahverosato oli keskinkertainen ja paikoin jopa hyvä. Sieni on eteläisen Suomen sieni, mutta kasvuaalue on laajentunut pohjoiseen päin. Kasvuaika on suotuisina vuosina pitkä, koska se ei ole arka pakkaselle. Myyntiin sientä poimitaan vain Länsi- ja Itä-Suomesta. Sitä myydään suoraan myös ravintoloille ja toreilla. Kotitarvepoimijat keräävät sientä paljon omiin tarpeisiinsa. Sieni on monikäyttöinen ja soveltuu hyvin pakastukseen ja kuivaukseen.

Suppilovahveroa tuli myyntiin 9,5 tn vuonna 2008. Runsaat puolet määrästä poimittiin Länsi-Suomen alueelta ja loput Itä-Suomen alueelta. Kilohintana maksettiin 3,02 euroa. Hinta nousi hieman edellisestä vuodesta. Poimintatuloa kertyi 28 500 euroa.

Vuonna 2007 suppilovahveroa kerättiin myyntiin 7,6 tn. Siitä maksettiin 2,95 euroa kilolta ja poimintatuloksi muodostui 22 400 euroa. Suurin myyntimäärä saavutettiin vuonna 2001, jolloin määrä oli 91,4 tn. Vuoden 2004 määräkin oli 71,9 tn.

#### 4.3.8 Mustatorvisieni

Mustatorvisienen sato oli huono ja myyntiin sitä tuli vain 70 kg vuonna 2008. Kaikki sienet poimittiin Itä-Suomen metsistä. Mustatorvisienen sato vaihtelee vuosittain eikä sitä esiinny kaikkina vuosina ollenkaan. Musta torvisieni on ohutmaltoinen ja helposti kuivattava sieni.

Mustatorvisienestä maksettiin 5,66 euroa/kg. Hinta laski edellisestä vuodesta. Poimintatuloa kertyi vajaa 400 euroa.

Vuonna 2007 mustatorvisientä poimittiin myyntiin noin 100 kg. Kilohintana maksettiin 6,05 euroa. Viimevuosien paras sato oli vuonna 2003, jolloin myyntiin poimittiin 2 300 kg.

#### 4.3.9 Muut sienet

Syötäviä sieniä on runsaasti, mutta myyntiin poimittuja sienilajeja on vähän. Vuosittaiset satomäärät vaihtelevat paljon. Lisäksi toiset sienet ovat kaupallisesti tärkeämpiä kuin toiset. Rekisteröityjä kauppasieniä on kaikkiaan 23.

Marsi-kyselyn yhteydessä saadaan satunnaisesti tietoja yleisimpien sienten lisäksi myös muista sienistä. Vuonna 2008 ei tämän ryhmän sienistä saatu yhtään myyntitietoa.

Vuonna 2007 muita sieniä tuli myyntiin 32 kg. Silloin sienilajit olivat tuoksuvalmuska, leppärousku ja huhtasieni. Tuoksuvalmuskasta se oli samalla ensimmäinen myyntitieto. Tuoksuvalmuskann hinta on korkea. Sitä kasvaa kuivilla mäntykankailla. Japanilaiset arvostavat tuoksuvalmuskaa, jota siellä kutsutaan matsutakeksi.

Aiemmin myyntiin tulleita tämän ryhmän sieniä ovat olleet mm. lampaankääpä, kangastatti, vaalea orakas, keltavalmuska ja haperot.

Kotitarvepoimijat keräävät syötäväksi myös monia muita kauppasieniin kuulumattomia lajeja. Jotkut sienet soveltuvat hyvin pakastamiseen, toiset taas suolattavaksi ja monet sienet kuivattavaksi.

#### 4.4 Luomuluonnonmarjat ja -sienet

Marsi-tiedustelussa on kysytty vuodesta 2000 luomuluonnonmarjojen ja luomuluonnonsienten ostoja. Kyselystä saadut tiedot ovat alla olevassa taulukossa, mutta ne eivät anna oikeata kokonaiskuvaa.

Luonnonmarjojen hinnassa eivät poimijat juuri saa luomulisää. Ostajalle tuotteen markkinointi eteenpäin kuitenkin helpottuu, jos tuote on luomua. Luonnonsienistä ei tälläkään kerralla saatu yhtään tietoa.

Luomukeruualueita on eniten maan pohjoisosissa. Luomukeruualueeksi hyväksytään maasto, jossa ei ole käytetty viimeisten kolmen vuoden aikana kemiallisia lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Myös etäisyys teistä on määritelty. Valvonnassa koko ketju, metsänomistajat, tuotteiden ostajat ja jalostajat, sitoutetaan luomu-laatu järjestelmään.

Vuonna 2008 saatiin luomuluonnonmarjatietoja mustikasta, puolukasta ja lakasta. Määrät olivat edellisvuotta pienemmät. Luomulakan kilohinta oli alhaisempi kuin kaiken lakan.

**Taulukko 2. LUOMULUONNONMARJOJEN KAUPPAANTULO VUOSINA 2001-2008**

Luonnonmarjat	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>MUSTIKKA</b>							
- kauppantulo, kg	7 443	92 838	43 379	13 000	222 348	896 411	447 449
- kilohinta, euroa/kg	1,13	1,00	1,20	1,44	2,18	1,47	1,84
- poimintatulo, euroa	8 442	92 382	52 055	18 700	485 298	1 317 483	822 250
<b>PUOLUKKA</b>							
- kauppantulo, kg	68 054	133 755	15 550	74 000	55 199	327 650	271 043
- kilohinta, euroa/kg	0,80	0,77	1,02	0,63	0,91	0,91	1,03
- poimintatulo, euroa	54 221	102 553	15 907	60 000	50 279	299 438	277 983
<b>LAKKA</b>							
- kauppantulo, kg	-	411	23 780	-	-	-	35 724
- kilohinta, euroa/kg	-	10,00	8,06	-	-	-	7,00
- poimintatulo, euroa	-	4 110	191 736	-	-	-	250 068
<b>VARIKSENMARJA</b>							
- kauppantulo, kg	3 665	-	-	-	-	67 434	-
- kilohinta, euroa/kg	0,57	-	-	-	-	1,00	-
- poimintatulo, euroa	2 089	-	-	-	-	67 434	-
<b>TYRNI</b>	-	-	-	-	...	-	-
<b>KARPALO</b>							
- kauppantulo, kg	-	-	...	-	-	4 442	-
- kilohinta, euroa/kg	-	-	-	-	-	2,80	-
- poimintatulo, euroa	-	-	-	-	-	12 424	-

...) vähäinen määrä

#### 4.5 Luonnonmarjojen ja -sienten varastointituki

Varastointitukea luonnonmarjoille ja –sienille on maksettu vuodesta 1997 lähtien. Tuen tarkoituksena on edistää kotimaisten marjojen ja sienten talteenottoa ja hyödyntämistä.

Vuonna 2008 varastointitukea maksettiin luonnonmarja- ja –sieniyritysten hakemusten mukaan yhteensä 184 424 euroa. Hakemuksia tuli 11. Varastoissa olevia hyväksytyjä tuotekiloja oli yhteensä 1 800 072 kg. Määrällisesti eniten oli puolukkaa 0,75, mustikkaa 0,72, variksenmarjaa 0,32, pihlajanmarjaa 0,01 milj. kg ja lisäksi pienet määrät lakkaa ja karpaloa. Sieniä oli varastossa 0,01 milj. kg.

Varastoidulle lakalle maksettiin tukea 34 snt/kg, muille marjoille 10 snt/kg ja sienille 42 snt/kg.

Vuonna 2007 maksettiin luonnonmarjoille ja -sienille 169 886 euroa varastointitukena. Hakemusmäärä oli 14 kpl. Varastoissa olevia tuotekiloja oli yhteensä 1,64 milj. kg. Eniten oli varastossa puolukkaa 0,86, mustikkaa 0,72, pihlajanmarjaa 0,03 milj. kg sekä lisäksi vähäisiä määriä muita luonnonmarjoja. Sieniä oli varastossa 0,01 milj. kg.

**Taulukko 3. VARASTOINTITUEN JAKO VUOSINA 2003-2008**

<b>Tuote</b>	<b>2003-2008 euroa/kg</b>
Puolukka	0,10
Mustikka	0,10
Pihlajanmarja	0,10
Variksenmarja	0,10
Karpalo	0,10
Lakka	0,34
Tyrni	0,10
Juolukka	0,10
Tatit	0,42
Kantarelli	0,42
Rouskut	0,42
Korvasieni	0,42



#### 4.6 Marjojen tuonti ja vienti

Liiteosan taulukoissa on mukana Tullihallituksen ulkomaankauppatilaston tuonti- ja vientilukuja vuosilta 2000-2008. Osa tuotteista kuuluu isompaan ryhmään ja niistä ei saa tullin tilastoista tuotekohtaisia tietoja.

Tuoreista luonnonmarjoista on omat tiedot vain mustikasta ja puolukasta. Pakastetuista luonnonmarjoista vain mustikalla on oma nimike. Muut, kuten esim. puolukka, kuuluvat useamman marjan muodostaman tuotenimikkeen alle. Tuonti- ja vientiluvut ovat koko vuodelta 2008 ja saattavat sisältää edellisen satovuoden eriä.

**Taulukko 4. TUONTI JA VIENTI VUOSINA 2007-2008**

##### Luonnonmarjat

(Huom. ne luonnonmarjat, joilla on oma nimike)

2008	TUONTI		VIENTI	
	1000 kg	1000 €	1000 kg	1000 €
Tuoremustikka	980,0	2 809,2	151,3	503,8
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	1 266,0	3 522,5	4 782,0	15 627,2
Tuorepuolukka	692,1	1 042,1	8,1	20,9

2007	TUONTI		VIENTI	
	1000 kg	1000 €	1000 kg	1000 €
Tuoremustikka	967,6	2 012,2	453,1	824,9
Jäädetytty mustikka (ilman sokeria)	1 387,9	4 355,3	3 548,4	12 290,8
Tuorepuolukka	277,7	316,0	359,0	420,7

Lähde: Tullihallitus, Ulkomaankauppatilasto

## 5 POIMINTATULOT YHTEENSÄ SEKÄ TULOJEN JAKAUTUMINEN SUURALUEITTAIN

**Luonnonmarjojen** poimintatulot olivat yhteensä 8,8 milj. euroa. Tulot laskivat edellisestä vuodesta 4,5 milj. euroa. Poimintatuloista 46 % tuli Lapin läänistä, 38 % Oulun läänistä, 11 % Länsi-Suomesta ja 5 % Itä-Suomesta. Tuloja kertyi eniten puolukasta 4,2 milj. euroa. Mustikka ylsi 3,2 milj. euroon ja lakka 1,3 milj. euroon. Alueellisesti tarkasteltuna eniten poimintatuloa kertyi Lapin läänissä mustikasta, 2,5 milj. euroa ja seuraavaksi Oulun läänissä puolukasta, 2,0 milj. euroa. Mustikkatulot vähenivät yli 40 % edellisestä vuodesta. Keskimääräistä paremman lakkasadon ansiosta lakkatulot olivat merkittävästi edellisvuotta suuremmat. Puolukan poimintatulot jäivät noin milj. euroa edellisvuotta pienemmiksi.

Muiden luonnonmarjojen sato oli erittäin huono. Variksenmarjan myyntipoiminta jäi pariin tonniin. Pihlajanmarjaa poimittiin myyntiin vajaa 18,0 tn, kun vuotta aiemmin pihlajat eivät tuottaneet satoa myytäväksi asti lainkaan. Karpalon myyntipoiminta jäi vähäiseksi.

Vuoden 2007 poimintatulot olivat yhteensä 13,3 milj. euroa. Poimintatuloista 44 % kerättiin Lapin läänin alueella, 37 % Oulun läänissä, 13 % Länsi-Suomessa ja 6 % Itä-Suomessa. Mustikka tuotti eniten poimintatuloa, 7,4 milj. euroa. Puolukkatuloakin kertyi 5,1 milj. euroa. Lakan poimintatulo jäi 0,3 milj. euroon. Alueittain tarkasteltuna mustikasta saatiin suurin luonnonmarjatulo Lappiin, 4,1 milj. euroa. Muista luonnonmarjoista variksenmarjalla oli hyvä sato ja myyntiin sitä tuli poikkeuksellisen paljon, 422 tn.

**Luonnonsienten** poimintatulot olivat 2,0 milj. euroa vuonna 2008. Itä-Suomen osuus sienituloista oli perinteisesti suurin, 89 %. Länsi-Suomen osuus jäi 5 % ja Oulun läänin 4 %. Herkkutatti yllätti lyhytaikaisella satokaudella. Sitä ehdittiin kerätä myyntiin 1,7 milj. euron verran. Herkkutatatin kilohinta on korkea ja se olikin ylivoimainen sienitulojen kannalta. Muita sieniä esiintyi vähänlaisesti. Varsinkin tärkeimpänä suolasienenä tunnetun haaparuskun sato oli huono.

Vuoden 2007 sienitulot olivat 1,1 milj. euroa. Sienisato oli heikko. Kaupallisen poiminnan kannalta tärkeitä herkkutatteja oli niukasti. Silti siitä kertyi eniten sienituloja. Lähes kaikki haaparuskut tulivat myyntiin Itä-Suomessa. Poimintatuloja saatiin 285 800 euroa, kantarellituloja 72 400 euroa ja korvasienituloja 68 900 euroa. Itä-Suomen osuus kaikista sienituloista oli 94 %.

**Luonnonmarjojen ja luonnonsienten** poimintatulot olivat yhteensä 10,8 milj. euroa. Luvussa on alenemaa edelliseen vuoteen 3,6 milj. euroa. Lapin läänissä kerättiin 38 % poimintatuloista, 32 % Oulun läänissä, 20 % Itä-Suomessa ja 10 % Länsi-Suomessa. Poimintatulojen ykkönen oli puolukka 4,2 milj. eurolla, toiseksi tuli mustikka, 3,2 milj. eurolla ja kolmanneksi kiri herkkutatti 1,7 milj. eurolla. Alueittain tarkasteltuna tärkein kasvi oli Lapissa mustikka, Oulun läänissä puolukka, Itä-Suomessa herkkutatti ja Länsi-Suomessa puolukka.

Vuoden 2007 poimintatulot olivat 14,4 milj. euroa. Lapin läänin osuus poimintatuloista oli 41 %, Oulun läänin 35 %, Itä-Suomen 12 % ja Länsi-Suomen 12 %. Tärkein kasvi poimintatulojen kannalta oli mustikka. Mustikasta kertyi kaikkiaan 7,4 milj. euron tulot. Se myös tuotti parhaan alueellisen tuloksen. Lapin läänin mustikkatulot olivat 4,1 milj. euroa.

**Taulukko 5. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN POIMINTATULOJEN JAKAUTUMINEN SUURALUEITTAIN VUOSINA 1977-2008**

Vuosi	Poiminta- tulot milj. euroa	Lappi %	Oulu ja Kainuu %	Itä-Suomi %	Länsi-Suomi %	Yhteensä %
1977	12,3	15	30	24	31	100
1978	8,1	10	32	31	27	100
1979	8,7	21	43	26	10	100
1980	10,1	20	44	28	8	100
1981	6,6	15	14	40	31	100
1982	9,4	29	64	6	1	100
1983	15,7	44	44	10	2	100
1984	5,9	21	27	16	36	100
1985	10,7	40	35	20	5	100
1986	8,3	21	46	23	10	100
1987	8,2	17	32	27	24	100
1988	16,3	36	38	18	7	100
1989	10,2	25	52	17	6	100
1990	9,9	46	28	15	11	100
1991	14,1	26	36	19	19	100
1992	8,7	25	29	22	24	100
1993	5,1	60	7	11	22	100
1994	23,9	33	44	8	15	100
1995	10,6	27	48	13	12	100
1996	9,5	28	38	14	20	100
1997	11,7	23	50	20	7	100
1998	11,0	20	40	25	15	100
1999	6,6	37	39	10	14	100
2000	8,9	30	32	29	9	100
2001	10,2	37	32	21	10	100
2002	6,2	35	31	18	16	100
2003	11,8	21	29	34	16	100
2004	6,2	52	23	11	14	100
2005	12,9	35	46	8	11	100
2006	12,4	29	53	10	8	100
2007	14,4	41	35	12	12	100
2008	10,8	38	32	20	10	100

**Taulukko 6. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN POIMINTATULOT  
VUOSINA 1980-2008 SEKÄ PROSENTTIOSUUEDET**

VUOSI	LUONNON- MARJOJEN POIMINTATULOT	%	LUONNONSIENTEN POIMINTATULOT	%	YHTEENSÄ
	1000 euroa		1000 euroa		1000 euroa
1980	9 714	76	322	3	12 724
1981	5 933	51	665	6	11 542
1982	8 953	50	413	2	18 063
1983	15 044	60	641	3	24 963
1984	5 315	36	562	4	14 927
1985	9 235	42	1 444	7	21 651
1986	7 513	41	739	4	18 353
1987	7 061	47	1 094	7	14 984
1988	14 347	62	1 959	8	23 225
1989	9 551	51	627	3	18 647
1990	8 758	48	1 144	6	18 137
1991	12 371	60	1 727	8	20 735
1992	7 681	49	1 009	7	15 626
1993	4 578	39	519	4	11 683
1994	22 920	80	996	4	28 420
1995	9 877	70	715	5	14 064
1996	8 772	63	688	5	13 827
1997	10 547	65	1 178	7	15 872
1998	8 713	56	2 292	15	15 453
1999	6 301	59	316	3	10 721
2000	6 456	43	2 414	16	14 892
2001	8 115	53	2 084	14	15 345
2002	5 477	45	710	6	12 196
2003	7 487	40	4 320	23	18 593
2004	5 327	43	903	7	12 411
2005	11 862	61	1 019	5	19 620
2006	11 104	61	1 262	7	18 231
2007	13 315	92	1 108	8	14 423
2008	8 768	81	1 993	19	10 761

**Luonnonmarjat:** 1977-85 mukana vain mustikka, puolukka ja lakka. 1986 lähtien lisäksi pihlajanmarja, tyrni, variksenmarja, karpalo ja mesimarja. Tuomenmarja (1988-90), katajanmarja (1989-96) ja juolukka (1995) ja metsävadelma (2007)

**Luonnonsienet:** 1977-85 mukana kantarelli, tatit, rouskut. 1986 lähtien lisäksi korvasieni ja suppilovahvero. Vuodesta 1988 mukana mustatorvisieni sekä muut sienet (lampaankääpä, orakas, punikkittati, kangastatti, keltavalmuska, huhtasieni, leppärousku ja tuoksuvalmuska)

Taulukko 7. KAUPPAANTULLEIDEN LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN MÄÄRÄT VUOSINA 1998-2007, KG

TUOTE	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<b>LUONNONMARJAT</b>											
Mustikka	1 095 775	796 676	2 423 173	2 923 761	1 221 822	2 216 642	1 401 573	3 110 702	3 339 252	4 928 327	1 746 563
Puolukka	6 825 287	3 890 621	3 194 836	4 465 065	3 288 587	5 443 218	1 506 807	8 544 096	2 437 603	5 887 380	4 041 278
Lakka	373 625	230 731	57 827	358 149	100 090	76 629	198 843	321 200	211 078	37 211	169 930
Pihlajanmarja	83 566	0	16 177	0	58 982	0	1 213	1 653	52 181	0	17 986
Variksenmarja	23 313	778 242	81 952	258	83 268	0	691	25 021	342	422 014	2 256
Karpalo	29 513	16 318	22 084	32 707	23 903	25 237	5 149	14 864	17 702	22 570	6 664
Mesimarja	1 909	3 498	2 557	378	984	971	811	3 102	853	399	789
Tyrni *)	5 595	6 204	5 406	5 169	19 120	8 576	7 745	6 160	5 931	100	...
Metsävadelma (2007)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	353	285
Juolukka	2 418	0	2 168	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>LUONNONSIENET</b>											
Keltavahvero	22 936	3 596	14 520	20 490	7 111	12 055	8 610	16 316	2 625	13 829	9 820
Herkkutatit	486 772	17 138	563 795	274 673	146 965	1 164 933	152 508	180 664	374 684	126 255	356 906
Haaparousku	699 944	113 967	254 169	175 134	25 601	304 437	71 975	99 558	16 891	143 756	49 459
Kangarousku	87 472	52 600	67 455	79 975	11 397	139 448	26 752	52 741	28 099	28 203	39 643
Karvarousku	13 000	0	50	0	200	1 742	0	20	0	0	249
Suppilovahvero	58 984	2 295	29 277	91 443	10	5 790	71 869	57 173	2 521	7 599	9 451
Korvasieni	36 743	5 398	50 162	28 882	27 270	32 555	23 163	19 254	21 936	32 742	26 874
Musta torvisieni	474	25	950	445	15	2 337	757	638	0	108	70
Muut sienet	1 551	213	1 790	1 340	0	900	0	0	0	32	0

\*) ajalla 1997-2006 myös viljelty

## 6 LAATUSELOSTE

### *Tilastotietojen relevanssi*

Marsi 2008 –julkaisun tilastot kuvaavat luonnonmarjojen ja –sienten kauppantulomääriä vuosittain. Ennen vuotta 2007 julkaisuissa on ollut tiedot myös puutarhamarjoista. Koska Marsi-tutkimusta tehdään otantapohjalta niin tutkimuksella ei saavuteta koko kauppantullutta määrää, mutta se kuvaa hyvin vuosittaista satovaihtelua. Määrien lisäksi tutkimuksen tuloksena saadaan tuotekohtaiset kilohinnat sekä poimintatulot. Tilastosta selviävät tiedot koko maan tasolla ja alueittain, jossa Suomi on jaettu neljään osaan. Alueet ovat Lapin lääni, Oulun lääni, Itä-Suomi ja Länsi-Suomi. Rajat noudattavat maaseutukeskusrajoja, poikkeuksena Keski-Pohjanmaa, joka kuuluu kokonaan Länsi-Suomeen. Marja- ja sienialan yritykset ilmoittavat kauppantulotiedot alueittain sen mukaan, missä marjat ja sienet on poimittu.

Marsi-tutkimuksen tilastot ovat julkisia ja kaikkien tiedoista kiinnostuneiden käytettävissä. Marsi 2005 –raportti julkaistiin Tiken (Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen) julkaisusarjassa. Vuonna 2006 Marsi-raportti siirtyi julkaistavaksi Maa- ja metsätalousministeriön kotisivuilla. Aikaisempina vuosina tilastoja on käytetty mm. luonnontuotealan päätöksenteon pohjana ja hallintoon sekä tutkimus- ja hanketoimintaan. Lisäksi tietoja on käytetty neuvontaan ja opetukseen (keruutuotekoulutus, metsäalan koulut). Kesäaikana tietoja on käytetty osana luonnontuotealan tiedottamista.

Marsi-tutkimuksen tiedot kerättiin Suomen Gallup Elintarviketiedon toimesta marja- ja sienialan yrityksiltä. Tutkimus tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 1977 saman yrityksen edeltäjän Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen toimesta.

### *Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus*

Tutkimuksen otanta perustuu aikaisemmin mukana olleiden marja- ja sienikauppaa harjoittavien yritysten antamiin tietoihin. Otokseen pyritään saamaan tärkeimmät marjojen ja sienten ostajat. Otosta täydennetään vuosittain, koska sekä yritysten toiminnassa että satomäärissä tapahtuu muutoksia ja vaihtelua. Merkittävää ostotoimintaa harjoittavien yritysten etsinnässä on käytetty apuna Arktiset Aromit ry:n laatimaa kunnittaista ostajaluetteloa. Puhelinkyselyn yhteydessä selviää myös uusia alan toimijoita.

Mukanaoleville yrityksille lähetetään kyselylomake kirjeitse. Myöhemmin aloitetaan puhelinkysely niiltä, jotka eivät ole kyselylomaketta palauttaneet. Lähes kaikki otannassa mukana olevat tavoitetaan kyselyn aikana. Lisäotanta tehdään puhelinkyselynä.

### *Julkaistujen tietojen oikeellisuus ja tarkkuus*

Otannan pohjana ovat marja- ja sienialan yritykset, jotka ovat aiemmin olleet mukana kyselyssä. Otantaa täydennetään vuosittain puhelinkyselyllä. Marsi- tutkimuksen kattavuus vaihtelee tuotekohtaisesti. Tutkimus on otantapohjainen ja vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Lisäksi vuosittaiset vaihtelut satomäärissä vaikuttavat yritysten kiinnostukseen ja ostotoiminnan laajuuteen.

Tutkimusaineistosta on poistettu päällekkäisyydet, koska esim. marja- ja sienierät voivat siirtyä ostajalta toiselle ja näin lukuihin saattaa tulla päällekkäisyyksiä. Samalla kun määrät tuplaantuvat niin hintoihin tulee ostajan palkkio ja alv. Tilaston hinnat ovat ilman alv:a ja ostajan palkkiota.

Useimmilla tuotteilla on järjestäytynyttä ostotoimintaa, mutta esim. tyrnin markkinointi on niin erikoistunutta, että sitä on vaikea tavoittaa.

Puuttuvia hintatietoja on korvattu alueellisilla keskihinnoilla. Oulun ja Lapin lääneissä ei kaikilta ostajilta ole saatu tuotekohtaisia tietoja, koska on riittänyt tieto siitä, kenelle tuotteet on myyty eteenpäin. Tämä poikkeus on voitu tehdä siinä tapauksessa, että tiedot ovat sisältyneet tiettyjen ostoyritysten yhteislukuihin. Edellyttäen, että kyseinen ostoyritys on antanut hintatiedot ilman alv:a ja ostopalkkiota. Tuotteina on ollut useimmiten vain mustikka ja puolukka. Suurimmat ostoyritykset saattavat edustaa kymmeniä alihankkijoita.

#### *Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus*

Satovuotta 2008 koskeva kirjekysely lähetettiin yrityksille syyskuussa ja tiedot olivat koossa tammikuun lopussa 2009. Marjojen ja sienten ostotoiminta on pääosin päättynyt vuoden loppuun mennessä. Marsi-raportti ilmestyy vuosittain maaliskuussa.

#### *Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys*

Marsi 2008 –raportti julkaistaan MMM:n internetsivuilla osoitteessa [www.mmm.fi](http://www.mmm.fi). Raportti on suomenkielinen ja sisältää erilaisia aikasarjoja. Aikasarjat ovat eripituisia ja vanhimmat aikasarjat ovat vuodesta 1977. Marsi 2008 –raportti ei sisällä enää puutarhamarjatietoja ja aikasarjat on korvattu uudella aikasarjalla.

#### *Tilastojen vertailukelpoisuus*

Tilastojen tietosisältö on pysynyt lähes samana ensimmäisestä tutkimusvuodesta lähtien. Tuotekohtaisista muutoksista on maininta kyseisen taulukon kohdalla.

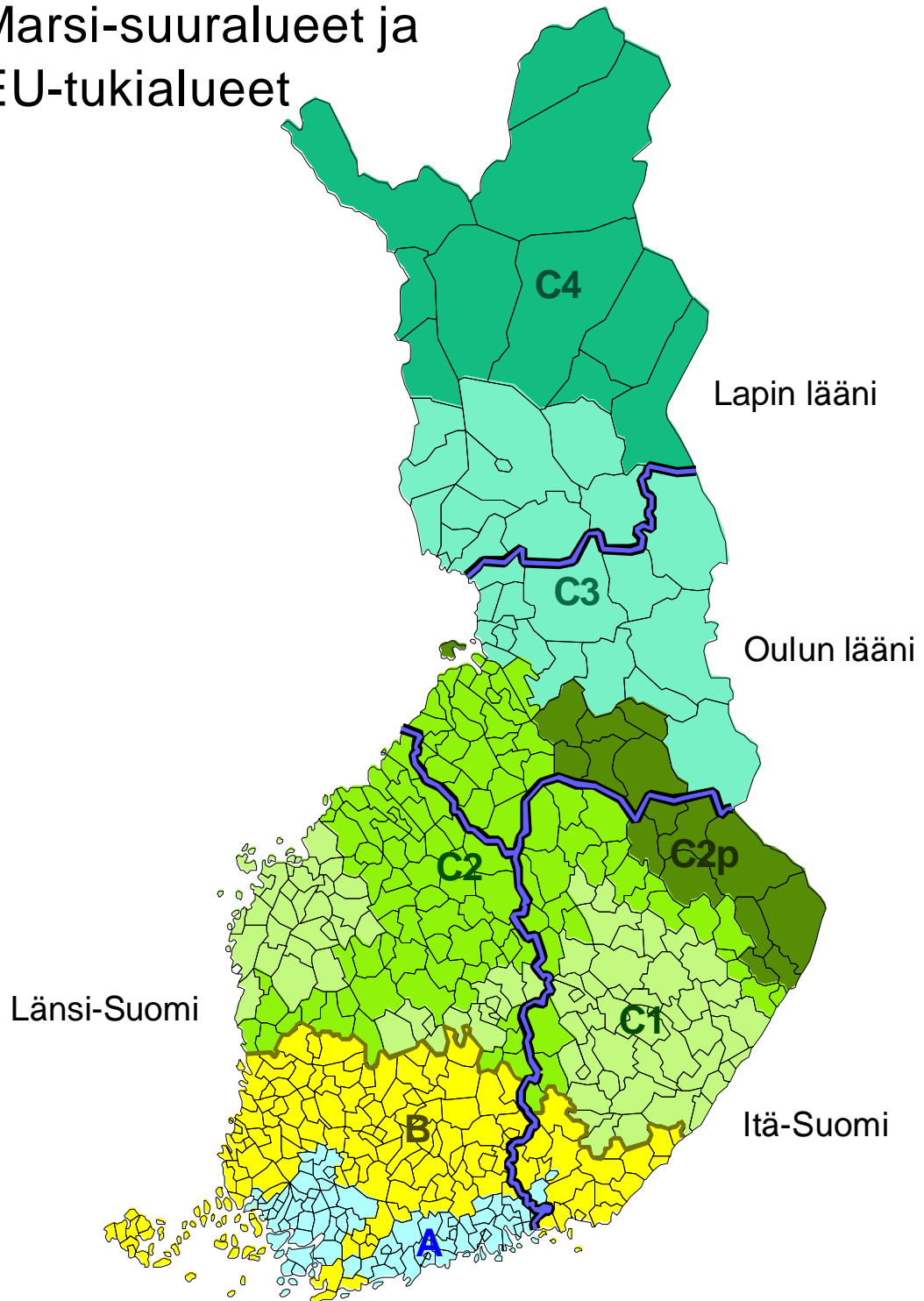
#### *Käsitteitä ja määritelmiä*

##### Symbolit

..	Tietoa ei ole saatu
...	Tietoa ei julkisteta
e	Ennakkotieto

Kuva 1

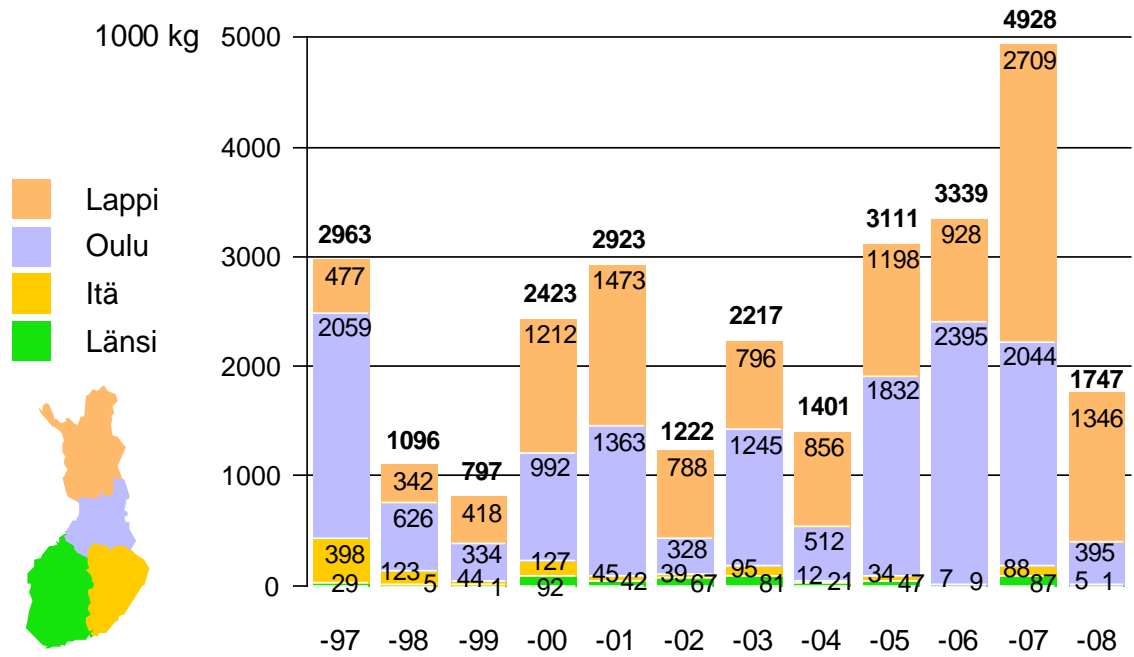
# Marsi-suuralueet ja EU-tukialueet



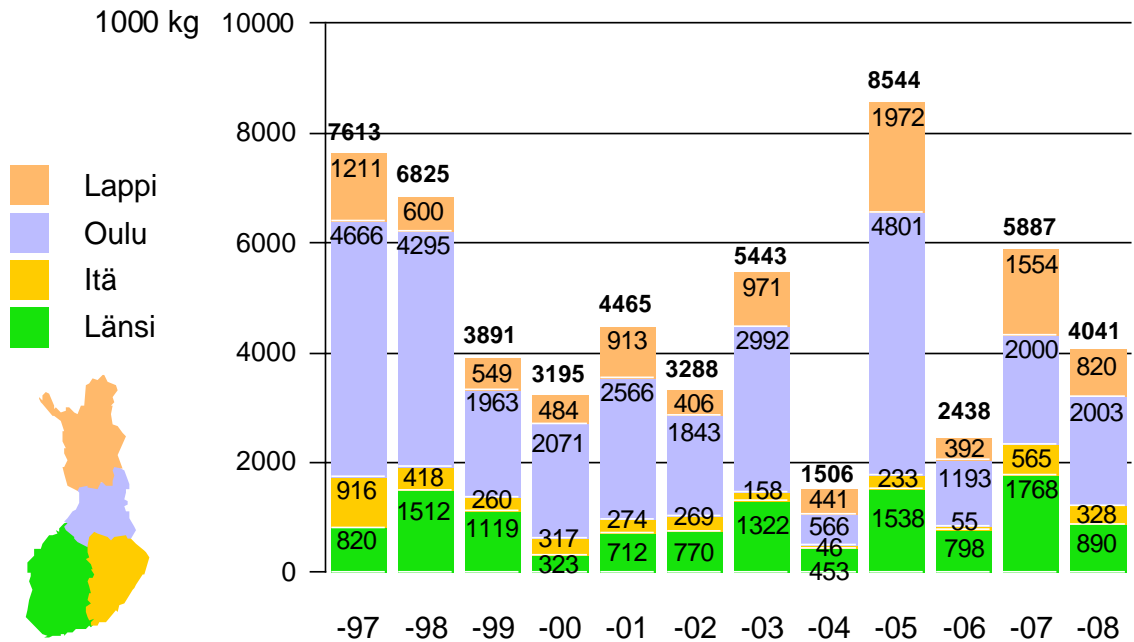


Kuva 2

## Mustikan kauppaantulomäärät 1997-2008

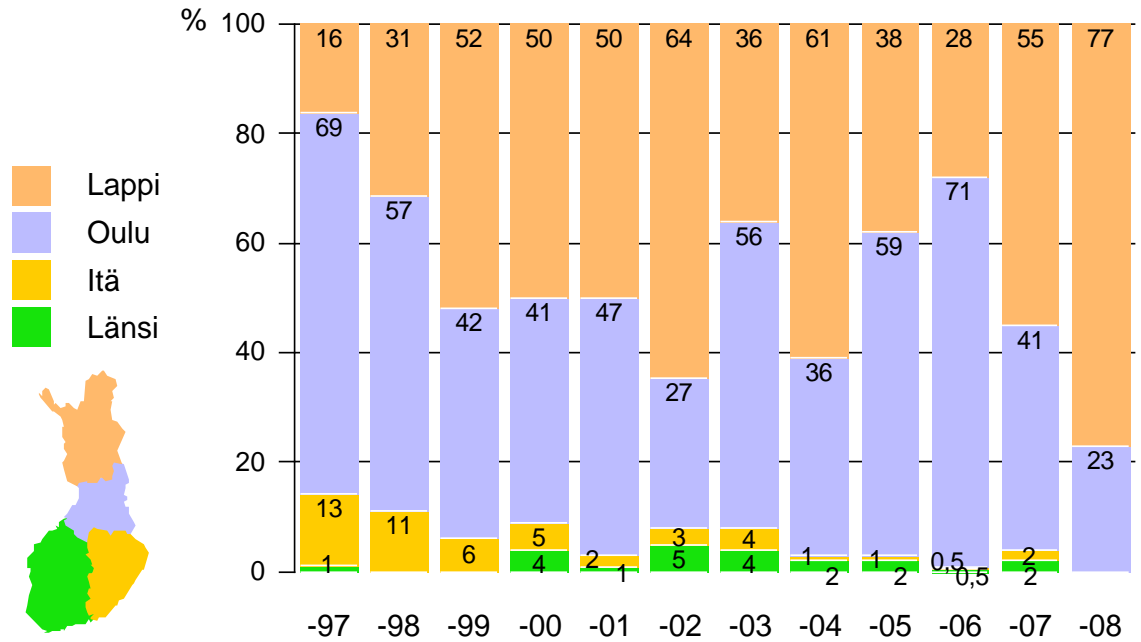


## Puolukan kauppaantulomäärät 1997-2008

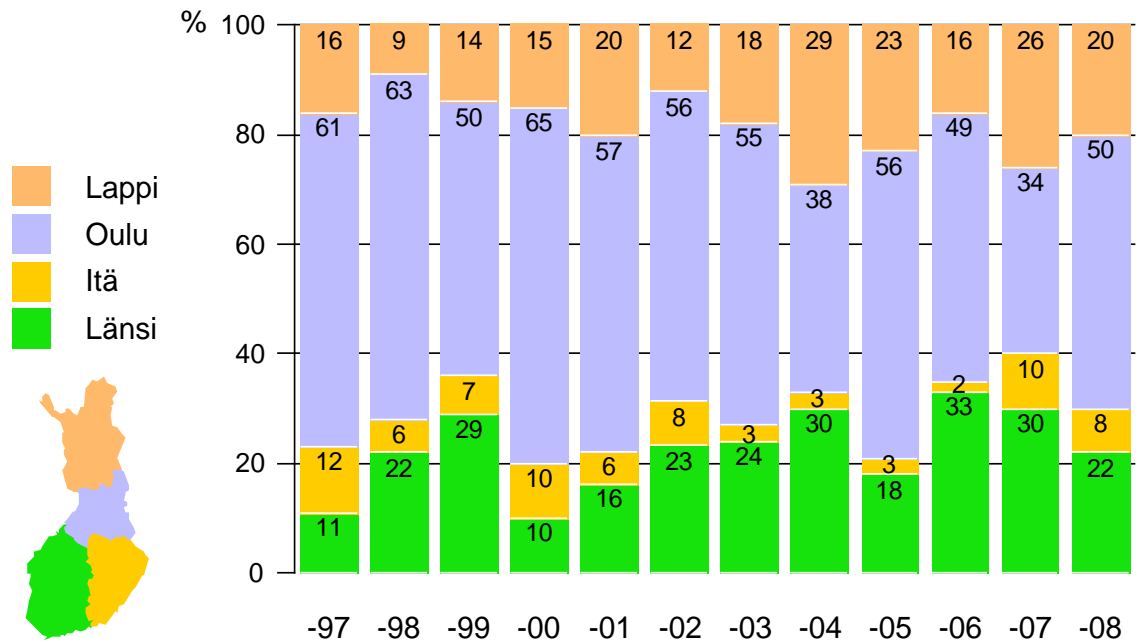


Kuva 3

## Mustikan kauppaantulomäärät 1997-2008

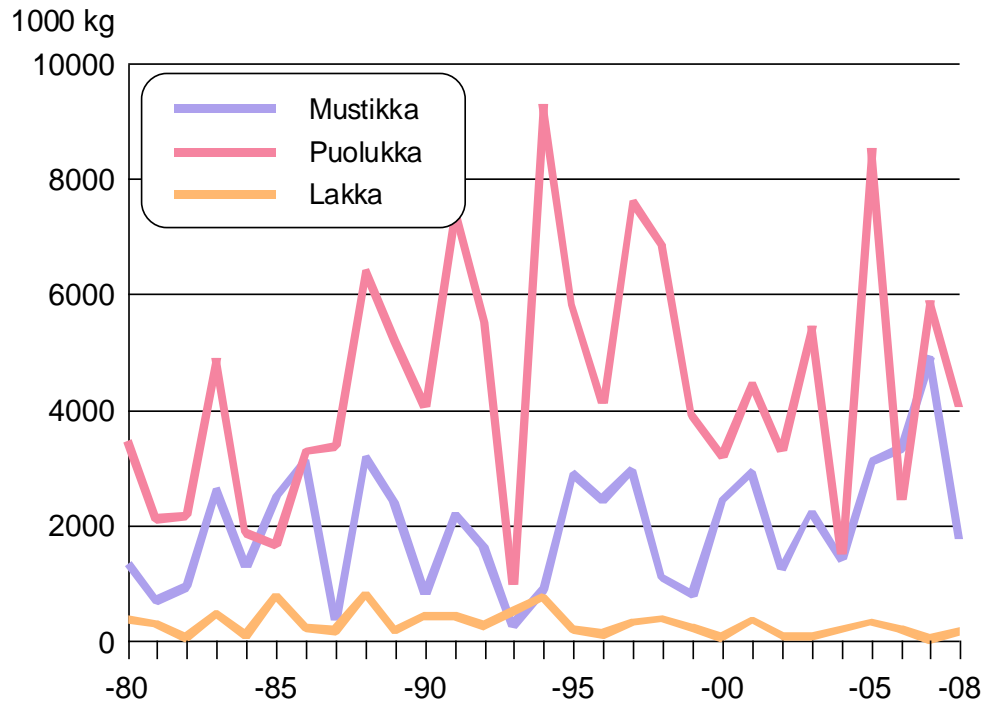


## Puolukan kauppaantulomäärät 1997-2008

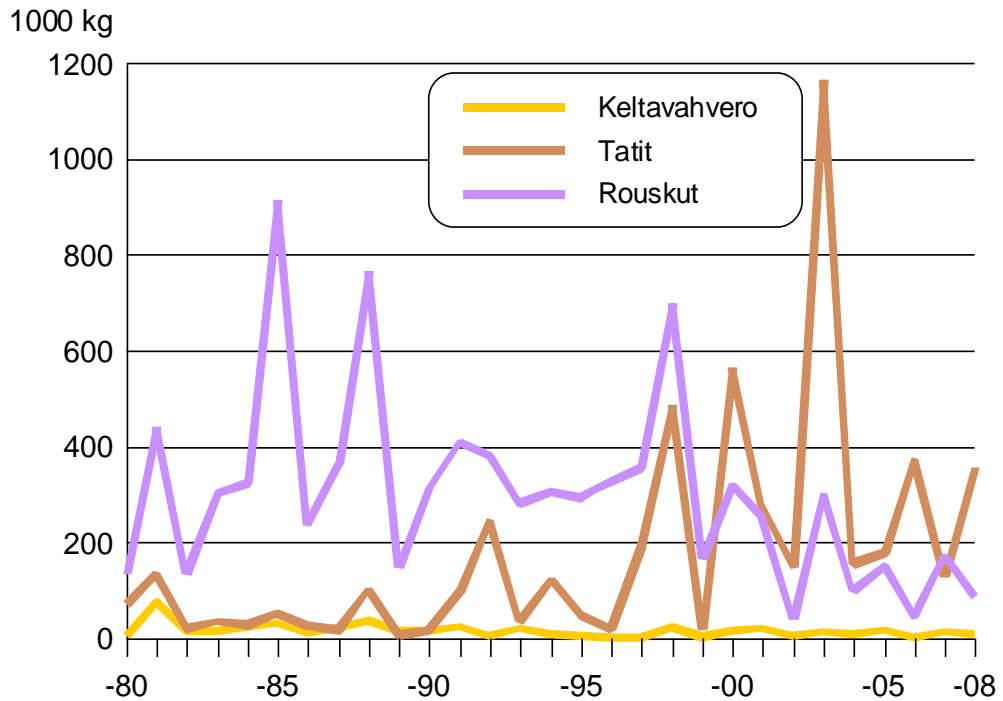


Kuva 4

## Luonnonmarjojen kauppantulomäärät 1980-2008

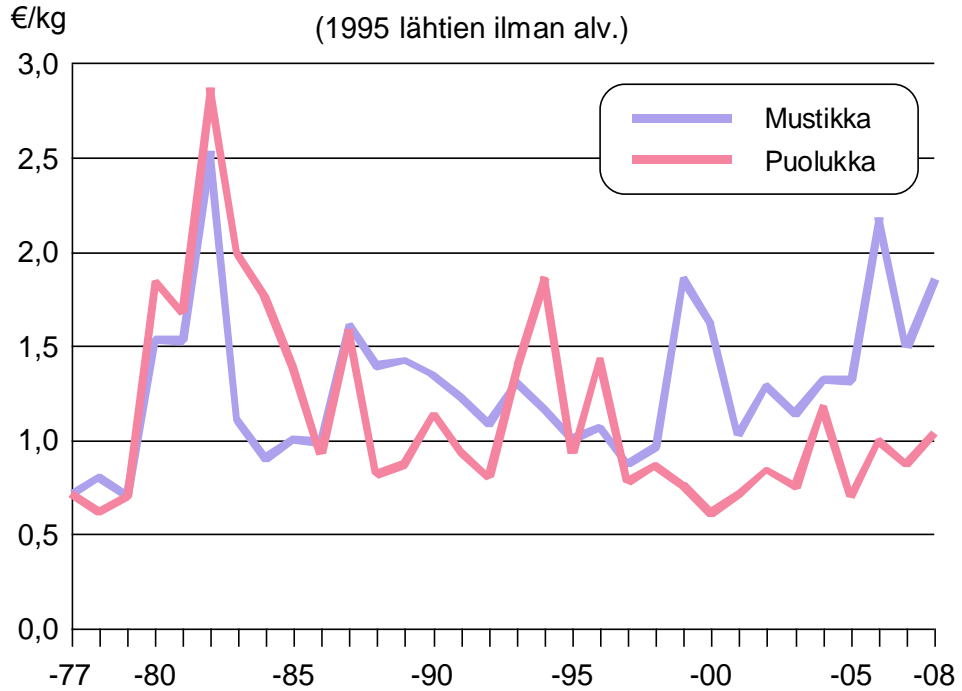


## Luonnonsientien kauppantulomäärät 1980-2008



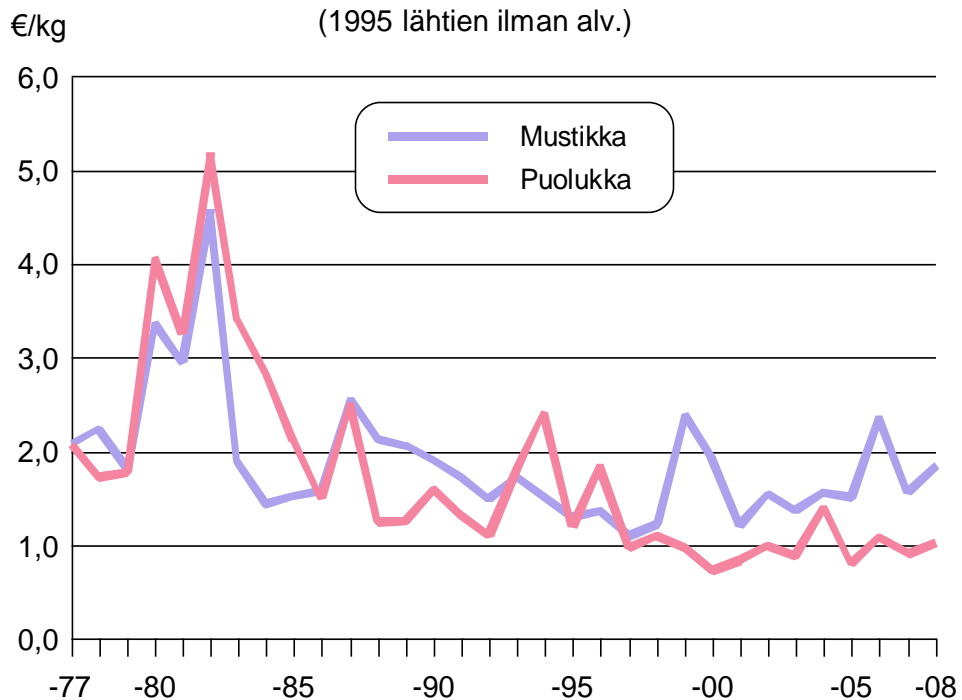
Kuva 5

## Mustikan ja puolukan painotetut hinnat 1977-2008

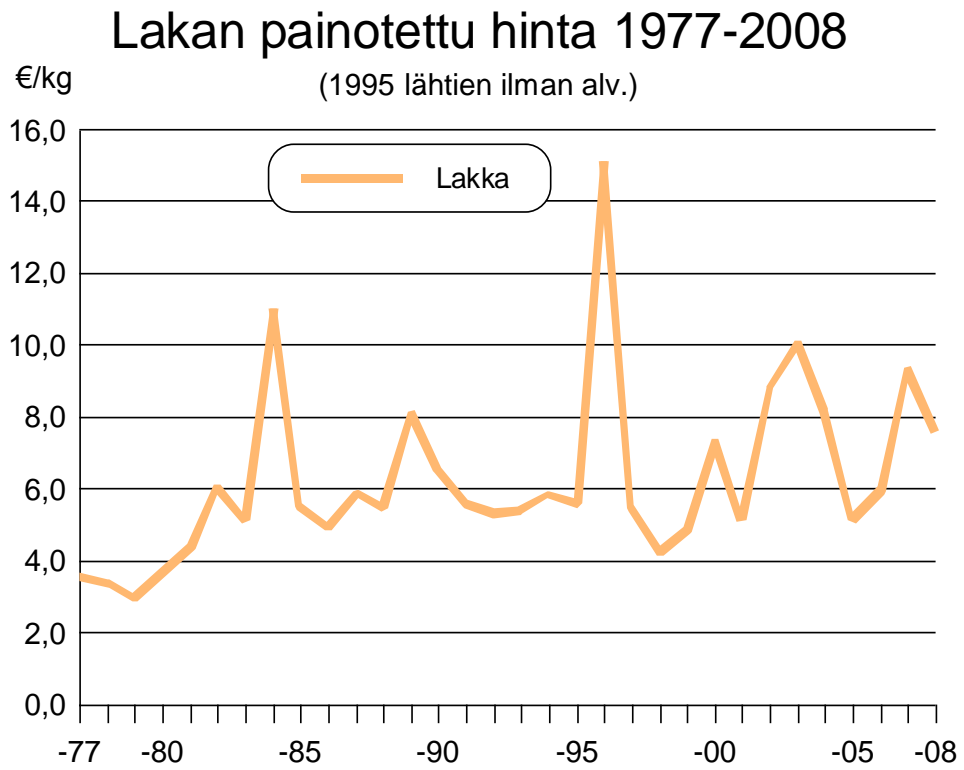


## Mustikan ja puolukan keskihinnat 1977-2008

reaalihintoina (=vuoden 2008 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)



Kuva 6

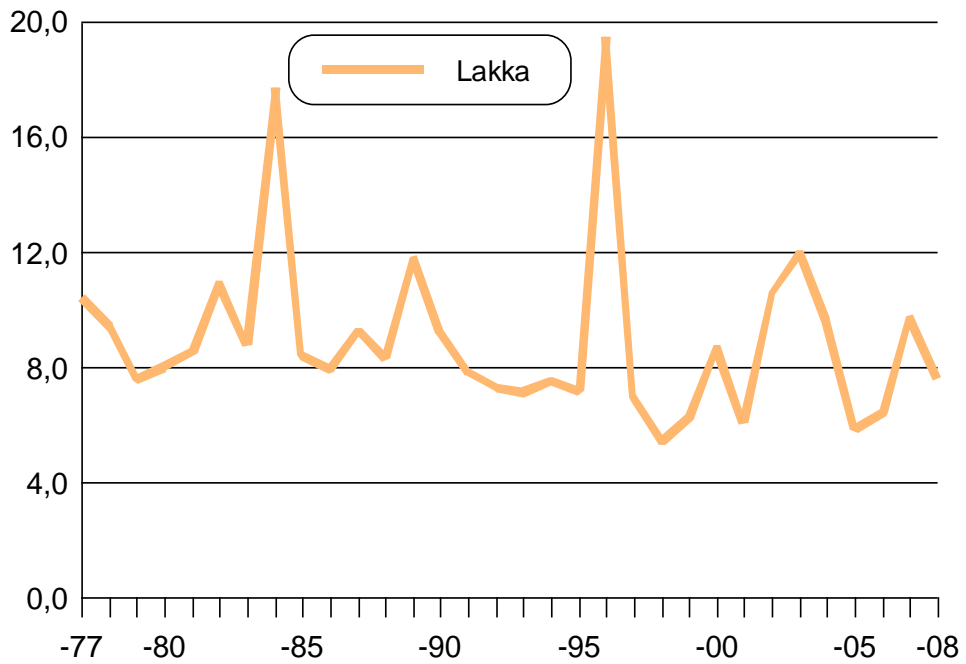


### Lakan keskihinta 1977-2008

reaalihintoina (=vuoden 2008 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)

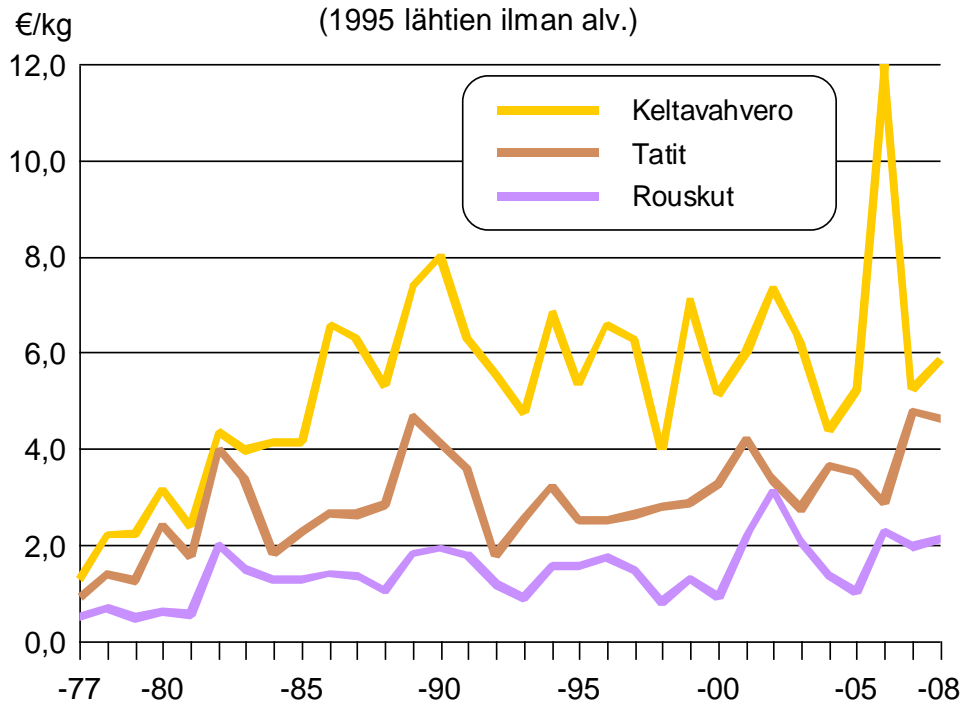
(1995 lähtien ilman alv.)

€/kg



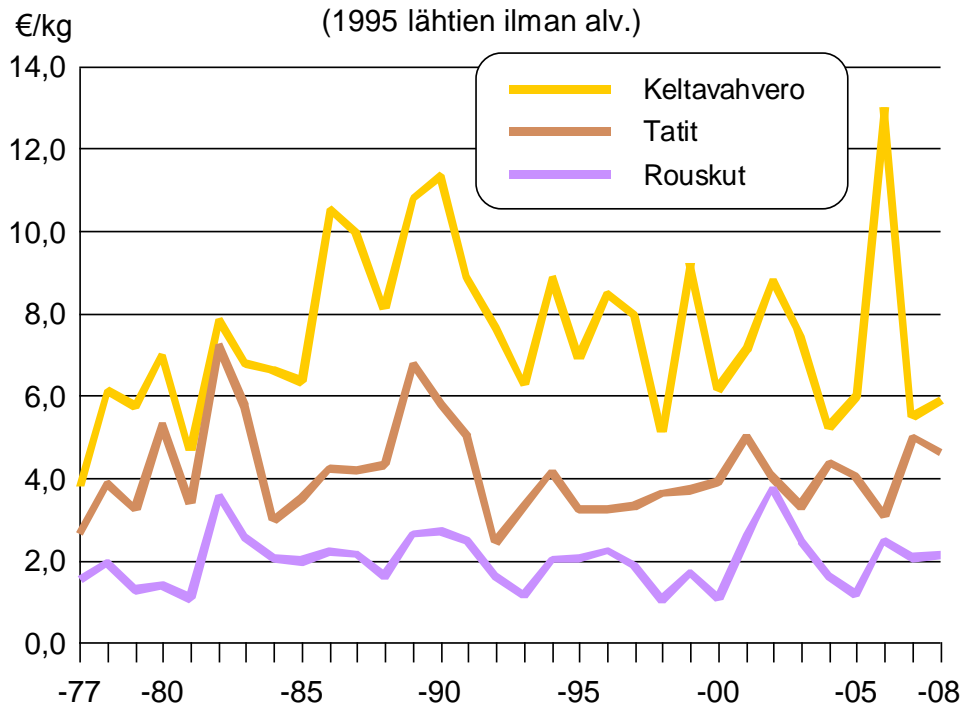
Kuva 7

## Luonnonsientien painotetut hinnat 1977-2008



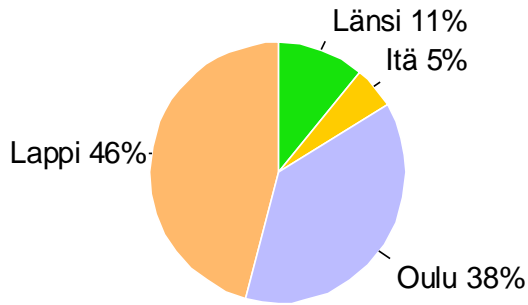
## Luonnonsientien keskihinnat 1977-2008

reaalihintoina (=vuoden 2008 hintoina tukkuhintaindeksin mukaan)

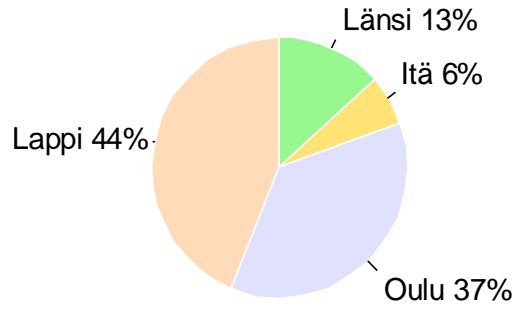


Kuva 8

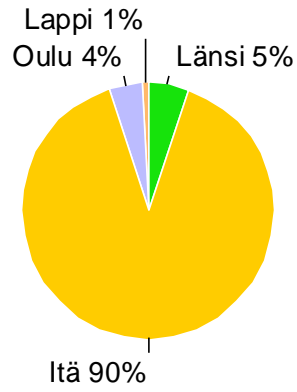
**Luonnonmarjojen poimintatulot 2008**



Luonnonmarjojen poimintatulot 2007



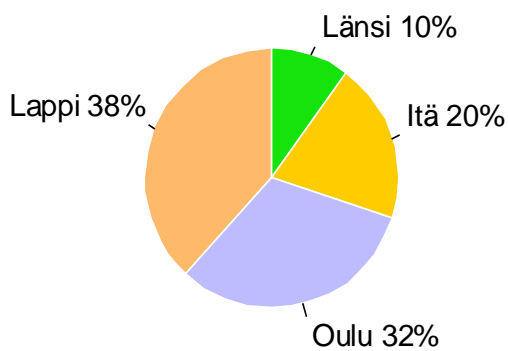
**Luonnonsientien poimintatulot 2008**



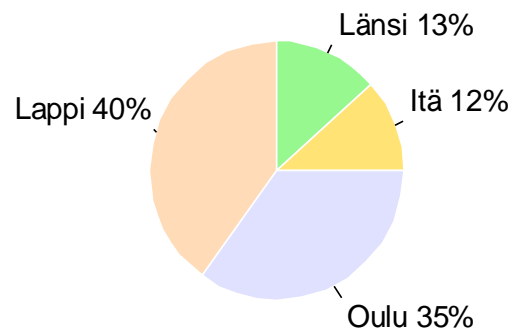
Luonnonsientien poimintatulot 2007



**Luonnonmarjojen ja -sientien poimintatulot 2008**



Luonnonmarjojen ja -sientien poimintatulot 2007



Taulukko 8. LUONNONMARJOJEN JA -SIENIEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT, KILOHINNAT SEKÄ POIMINTATULOT VUONNA 2008 (hinnat ilman alv:a)

	LAPPI			OULU + KAINUU			ITÄ-SUOMI			LÄNSI-SUOMI			KOKO MAA		
	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
<b>LUONNONMARJAT</b>															
Mustikka	1 346 076	2 464 062	1,83	394 893	736 422	1,86	4 503	20 696	4,60	1 091	3 046	2,79	1 746 563	3 224 225	1,85
Puolukka	820 161	844 270	1,03	2 003 065	2 009 922	1,00	327 929	397 750	1,21	890 123	950 370	1,07	4 041 278	4 202 311	1,04
Lakka	91 673	720 454	7,86	77 737	560 614	7,21	520	4 460	8,58	0	0	0,00	169 930	1 285 528	7,57
Pihlajanmarja	0	0	0,00	...	...	...	...	...	...	0	0	0,00	17 986	12 670	0,70
Variksenmarja	150	300	2,00	2 000	4 000	2,00	106	159	1,50	0	0	0,00	2 256	4 459	1,98
Karpalo	190	570	3,00	0	0	0,00	4 070	13 074	3,21	2 404	8 754	3,64	6 664	22 398	3,36
Mesimarja	...	...	...	...	...	...	0	0	0,00	0	0	0,00	789	14 193	17,99
Metsävadelma	0	0	0,00	0	0	0,00	...	...	...	...	...	...	285	1 525	5,35
Tyrni	...	...	...	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	...	...	...
Juolukka	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>2 258 000</b>	<b>4 030 000</b>		<b>2 496 000</b>	<b>3 338 000</b>		<b>338 000</b>	<b>438 000</b>		<b>894 000</b>	<b>962 000</b>		<b>5 986 000</b>	<b>8 768 000</b>	
%		46,0			38,1			5,0			11,0			100,0	
<b>LUONNONSIENET</b>															
Keltavahvero	0	0	0,00	0	0	0,00	9 820	57 783	5,88	0	0	0,00	9 820	57 783	5,88
Herkkutatit	0	0	0,00	25 330	84 593	3,34	331 348	1 568 125	4,73	228	912	4,00	356 906	1 653 629	4,63
Haaparouskut	0	0	0,00	0	0	0,00	34 644	85 816	2,48	14 815	53 010	3,58	49 459	138 826	2,81
Kangarousku	0	0	0,00	0	0	0,00	33 348	41 969	1,26	6 295	10 535	1,67	39 643	52 504	1,32
Karvarousku	...	...	...	0	0	0,00	207	427	2,06	0	0	0,00	249	523	2,10
Suppilovahvero	0	0	0,00	0	0	0,00	4 267	12 958	3,04	5 184	15 552	3,00	9 451	28 510	3,02
Korvasieni	9 527	23 593	2,48	0	0	0,00	6 427	13 190	2,05	10 920	24 024	2,20	26 874	60 807	2,26
Musta torvisieni	0	0	0,00	0	0	0,00	70	396	5,66	0	0	0,00	70	396	5,66
Muut sienet	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
<b>YHTEENSÄ,</b>	<b>10 000</b>	<b>24 000</b>		<b>25 000</b>	<b>85 000</b>		<b>420 000</b>	<b>1 781 000</b>		<b>37 000</b>	<b>104 000</b>		<b>492 000</b>	<b>1 993 000</b>	
%		1,2			4,2			89,3			5,2			100,0	
<b>KAIKKI YHTEENSÄ</b>	<b>2 268 000</b>	<b>4 054 000</b>		<b>2 522 000</b>	<b>3 422 000</b>		<b>758 000</b>	<b>2 218 000</b>		<b>931 000</b>	<b>1 066 000</b>		<b>6 478 000</b>	<b>10 761 000</b>	
%		37,7			31,8			20,6			9,9			100,0	



**Taulukko 9. PUHTAAN SEKÄ ROSKAISEN MUSTIKAN JA PUOLUKAN KILOHINNAT ALUEITTAIN JA KOKO MAASSA 2008**

ALUE	TUOTE	PUHDAS			ROSKAINEN			YHTEENSÄ		
		kg	e	e/kg	kg	e	e/kg	kg	e	e/kg
LAPPI	Mustikka	20	90	4,50	1 346 056	2 463 972	1,83	1 346 076	2 464 062	1,83
	Puolukka	850	1 485	1,75	819 311	842 785	1,03	820 161	844 270	1,03
OULU + KAINUU	Mustikka	550	2 750	5,00	394 343	733 672	1,86	394 893	736 422	1,86
	Puolukka	7 332	14 189	1,94	1 995 733	1 995 733	1,00	2 003 065	2 009 922	1,00
ITÄ-SUOMI	Mustikka	4 453	20 601	4,63	50	95	1,90	4 503	20 696	4,60
	Puolukka	98 978	167 778	1,70	228 951	229 971	1,00	327 929	397 750	1,21
LÄNSI-SUOMI	Mustikka	91	546	6,00	1 000	2 500	2,50	1 091	3 046	2,79
	Puolukka	62 505	120 009	1,92	827 618	830 361	1,00	890 123	950 370	1,07
KOKO MAA	Mustikka	5 114	23 987	4,69	1 741 449	3 200 239	1,84	1 746 563	3 224 225	1,85
	Puolukka	169 665	303 461	1,79	3 871 613	3 898 850	1,01	4 041 278	4 202 311	1,04

Taulukko 10.

**LUONNONMARJOJEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1000 KG) JA PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN  
VUOSINA 2003-2008**

## MUSTIKKA

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	81,0	1,77	21,3	1,94	47,0	2,00	9,0	3,15	86,6	1,63	1,1	2,79
ITÄ-SUOMI	94,7	2,30	12,1	2,57	33,5	2,61	7,5	3,93	88,4	1,83	4,5	4,60
OULU+KAINUU	1 245,1	1,00	511,9	1,13	1 832,1	1,29	2 394,6	2,13	2 044,0	1,45	394,9	1,86
LAPPI	795,8	1,16	856,3	1,40	1 198,1	1,30	928,2	2,30	2 709,3	1,51	1 346,1	1,83
KOKO MAA	2 216,6	1,14	1401,6	1,32	3 110,7	1,32	3 339,3	2,18	4 928,3	1,49	1 746,6	1,85

## PUOLUKKA

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	1 321,5	0,75	453,2	1,28	1 537,9	0,73	797,6	1,06	1 768,0	0,89	890,1	1,07
ITÄ-SUOMI	158,3	1,16	46,0	1,60	232,5	0,92	54,5	1,85	565,4	0,95	327,9	1,21
OULU+KAINUU	2 992,2	0,71	566,2	1,08	4 801,4	0,69	1 193,1	0,92	2 000,2	0,86	2 003,1	1,00
LAPPI	971,2	0,79	441,4	1,17	1 972,3	0,67	392,3	1,00	1 554,1	0,83	820,2	1,03
KOKO MAA	5 443,2	0,75	1506,8	1,18	8 544,1	0,70	2 437,6	1,00	5 887,4	0,87	4 041,3	1,04

## LAKKA

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	7,00	0,4	13,00	0,0	0,00
ITÄ-SUOMI	0,8	11,55	2,4	10,29	0,6	8,04	0,6	8,00	4,2	8,00	0,5	8,58
OULU+KAINUU	1,7	9,48	13,5	7,71	17,5	5,46	27,3	5,88	4,6	8,69	77,7	7,21
LAPPI	74,1	10,04	182,9	8,16	303,2	5,07	183,2	5,92	28,1	9,61	91,7	7,86
KOKO MAA	76,6	10,05	198,8	8,16	321,2	5,10	211,1	5,92	37,2	9,35	169,9	7,57

**Taulukko 11. LUONNONSIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT (1000 KG) JA PAINOTETUT KESKIHINNAT SUURALUEITTAIN VUOSINA 2003-2008**

**KELTAVAHVERO**

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	1,2	6,52	4,0	4,00	4,1	5,41	0,0	0,00	0,1	7,00	0,0	0,00
ITÄ-SUOMI	10,9	6,16	4,6	4,77	12,3	5,15	2,6	11,99	13,7	5,22	9,8	5,88
OULU+KAINUU	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	9,00	0,0	0,00
LAPPI	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	12,1	6,19	8,6	4,41	16,3	5,22	2,6	11,99	13,8	5,24	9,8	5,88

**TATIT**

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	209,5	3,00	17,5	4,49	25,3	4,00	30,3	2,99	0,0	2,00	0,2	4,00
ITÄ-SUOMI	941,4	2,70	105,1	3,64	108,3	3,58	304,2	2,96	126,2	4,77	331,3	4,73
OULU+KAINUU	14,0	3,00	30,0	3,32	47,1	3,11	40,2	2,16	0,0	0,00	25,3	3,34
LAPPI	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
KOKO MAA	1164,9	2,76	152,5	3,67	180,7	3,51	374,7	2,88	126,3	4,77	356,9	4,63

**ROUSKUT**

	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg	1 000 kg	euro/kg
LÄNSI-SUOMI	1,1	3,23	20,7	2,10	9,9	1,72	12,4	2,31	14,8	2,27	21,1	3,01
ITÄ-SUOMI	430,8	2,09	74,9	1,17	140,0	0,97	32,6	2,26	157,1	1,95	68,2	1,88
OULU+KAINUU	5,1	1,59	2,6	1,44	2,0	1,79	0,1	5,00	0,00	0,00	0,0	0,00
LAPPI	0,3	2,40	0,4	1,54	0,4	1,91	0,0	0,00	0,1	2,32	0,0	2,28
KOKO MAA	445,6	2,08	98,7	1,37	152,3	1,03	45,0	2,28	172,0	1,98	89,4	2,15

**Taulukko 12. KAUPAN ILMOITTAMAT LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN KAUPPAANTULOMÄÄRÄT SUURALUEITTAIN (TONNIA) JA NIISTÄ MAKSETUT MÄÄRÄT VUOSINA 1999 - 2008**

LAPPI	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	418,2	1 212,2	1 473,0	787,9	795,8	856,3	1 198,1	928,2	2 709,3	1 346,1
Puolukka	549,3	484,1	912,8	406,2	971,2	441,4	1 972,3	392,3	1 554,1	820,2
Lakka	164,6	52,1	308,0	93,7	74,1	182,9	303,2	183,2	28,1	91,7
Sienet yht.	0,0	19,3	5,4	1,3	2,6	6,9	3,4	10,0	8,5	9,6
Poimintatulo yht.										
1 000 euroa 1)	1 954	2 691	3 798	2 106	2 447	3 224	4 429	3 630	5 665	4 052
<b>OULU JA KAINUU</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	333,8	991,9	1 362,9	328,0	1 245,1	511,9	1 832,1	2 394,6	2 044,0	394,9
Puolukka	1 962,4	2 071,6	2 566,4	1 843,4	2 992,2	566,2	4 801,4	1 193,1	2 000,1	2 003,1
Lakka	62,9	4,4	48,0	6,0	1,7	13,5	17,5	27,3	4,6	77,7
Sienet yht.	2,1	14,7	3,0	9,6	27,7	37,6	49,3	40,3	0,0	25,3
Poimintatulo yht.										
1 000 euroa 1)	2 352	2 724	3 222	1 885	3 449	1 411	5 936	6 440	4 739	3 392
<b>ITÄ-SUOMI</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	43,7	127,3	45,4	39,7	94,7	12,1	33,5	7,5	88,4	4,5
Puolukka	260,0	316,6	274,2	269,0	158,3	46,0	232,5	54,5	565,4	327,9
Lakka	3,2	1,4	2,2	0,5	0,8	2,4	0,6	0,6	4,2	0,5
Sienet yht.	181,9	832,9	552,0	204,1	1 410,5	207,7	274,6	351,8	324,8	420,1
Poimintatulo yht.										
1 000 euroa 1)	662	2 545	2 145	1 055	3 989	670	923	1 166	1 771	2 204
<b>LÄNSI-SUOMI</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg	1 000 kg
Mustikka	0,9	91,7	42,5	66,2	81,0	21,3	47,0	9,0	86,6	1,1
Puolukka	1 118,9	322,5	711,7	770,0	1 321,5	453,2	1 537,9	797,6	1 767,8	890,1
Lakka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
Sienet yht.	11,2	115,2	112,0	3,6	223,4	103,4	99,0	44,6	19,2	37,4
Poimintatulo yht.										
1 000 euroa 1)	895	739	932	882	1 798	857	1 466	999	1 764	1 057
<b>KOKO MAA YHT.</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>
<b>TONNIA</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>	<b>1 000 kg</b>
Mustikka	796,7	2 423,2	2 923,8	1 221,8	2 216,6	1 401,6	3 110,7	3 339,3	4 928,3	1 746,6
Puolukka	3 890,6	3 194,8	4 465,1	3 288,6	5 443,2	1 506,8	8 544,1	2 437,6	5 887,4	4 041,3
Lakka	230,7	57,8	358,1	100,1	76,6	198,8	321,2	211,1	37,2	169,9
Sienet yht.	195,2	982,2	672,4	218,6	1 664,2	355,6	426,4	446,8	352,5	492,5
<b>POIMINTATULO</b>										
<b>Luonnonmarjat ja luonnonsienet</b>										
<b>1 000 euroa 1)</b>	<b>5 863</b>	<b>8 699</b>	<b>10 097</b>	<b>5 928</b>	<b>11 683</b>	<b>6 162</b>	<b>12 754</b>	<b>12 235</b>	<b>13 939</b>	<b>10 705</b>

1) POIMINTATULOT: Luonnonmarjojen poimintatulot on laskettu nimeltä mainittujen marjojen osalta.

Taulukko 13. LUONNONMARJOJEN JA -SIENTEN TUONTI JA VIENTI VUOSINA 2000-2008

## TUOREET MARJAT JA HEDELMÄT

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
08104010	2000	Puolukat	242 146	155,2	1 050 047	868,4
	2001		346 153	328,0	1 146 737	1342,5
	2002		544 426	424,3	1 164 512	1384,9
	2003		448 195	328,0	692 241	868,4
	2004		479 755	637,5	1 818	4,2
	2005		502 653	424,6	-	-
	2006		315 418	323,5	7 460	12,3
	2007		277 706	316,0	359 044	420,7
	<b>2008</b>		<b>692 079</b>	<b>1042,1</b>	<b>8 093</b>	<b>20,9</b>
08104030	2000	Mustikat	163 109	214,4	230 559	410,4
	2001		315 456	366,8	-	-
	2002		389 570	424,0	-	-
	2003		752 887	996,4	80	0,3
	2004		506 108	740,8	-	-
	2005		1 415 223	2 255,2	-	-
	2006		356 459	1 136,9	93 803	231,5
	2007		967 553	2 012,2	453 120	824,9
	<b>2008</b>		<b>979 958</b>	<b>2 809,2</b>	<b>151 336</b>	<b>503,8</b>
08104090	2000	Muut Vaccinium-suvun hedelmät	60 131	37,5	14 855	118,6
	2001		179 633	138,1	100	0,8
	2002		89 059	77,9	-	-
	2003		223 518	248,8	914	1,1
	2004		436 188	804,6	28	0,3
	2005		44 419	68,6	-	-
	2006		44 441	72,9	-	-
	2007		26 404	80,1	-	-
	<b>2008</b>		<b>17 942</b>	<b>88,2</b>	<b>62</b>	<b>0,3</b>

## JÄÄDYTETYT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT, KEITTÄMÄTTÖMÄT TAI VEDESSÄ TAI HÖYRYSSÄ KEITETYT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
08119050	2000	Mustikat (ilman sok.)	2 026 974	4 533,5	778 275	1 926,6
	2001		842 506	1 126,2	777 362	1 722,1
	2002		1 181 277	1 439,3	1 085 542	1 823,4
	2003		1 496 957	1 847,6	1 106 018	1 907,5
	2004		2 623 989	4 015,4	2 425 313	4 443,0
	2005		2 595 379	4 595,2	4 011 200	8 594,3
	2006		3 683 402	11 220,6	3 275 956	10 625,5
	2007		1 387 893	4 355,8	3 548 434	12 290,8
	<b>2008</b>		<b>1 266 038</b>	<b>3 522,5</b>	<b>4 782 002</b>	<b>15 627,2</b>

Muut metsämarjat sisältyvät ryhmiin (lis sok. ja ilman sok.), eikä marjakohtaisia tietoja saa erikseen ko. tilastosta. (huom. puolukka, lakka, karpalo)

08119095	2000	Muut (ilman sok.) *	3 037 445	3 098,9	3 333 758	4 342,1
	2001		3 236 950	3 517,3	3 041 524	3 732,9
	2002		3 620 458	4 565,4	3 005 493	4 120,7
	2003		2 603 445	4 038,1	3 354 655	5 036,6
	2004		3 438 983	6 153,3	4 684 471	7 922,8
	2005		3 113 089	4 861,4	4 286 337	7 583,6
	2006		3 646 105	4 979,2	6 188 835	9 431,6
	2007		3 453 236	5 599,8	4 411 931	7 605,9
	<b>2008</b>		<b>2 634 390</b>	<b>6 024,8</b>	<b>3 839 107</b>	<b>7 226,2</b>

\* ei sisällä edellä mainittuja jäädytettyjä tuotteita, eikä kirsikoita ja trooppisia hedelmiä tai pähkinöitä. Mutta sisältää lakat - ruusunmarjat, kvittenit, boysenmarjat, greipin lohkot, kiivit, taatelit ym.

## MUUT TUOREET TAI JÄÄDYTETYT KASVIKSET

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
07095110	2000	Herkkusienet	66 804	253,3	2 395	4,0
	2001		112 865	283,9	55 466	133,7
07095100	2002		352 683	638,1	189 281	909,3
	2003		460 089	833,0	174 342	703,8
	2004		365 329	773,2	243 294	851,5
	2005		327 088	666,8	328 670	840,6
	2006		464 182	989,3	205 995	496,5
	2007		680 585	1 620,7	81 622	240,2
	<b>2008</b>		<b>683 691</b>	<b>1 603,4</b>	<b>50 984</b>	<b>174,7</b>
07095130	2000	Kantarellit	96 026	257,8	-	-
	2001		122 226	283,2	-	-
07095910	2002		32 422	150,0	-	-
	2003		96 106	457,4	-	-
	2004		-	-	-	-
	2005		17 233	54,1	-	-
	2006		45 811	316,7	5 757	35,1
	2007		65 307	395,1	-	-
	<b>2008</b>		<b>71 516</b>	<b>401,3</b>	<b>1 738</b>	<b>22,0</b>
07095150	2000	Tatit	125	4,4	10 570	61,9
	2001		64 788	126,3	-	-
07095930	2002		-	-	-	-
	2003		-	-	-	-
	2004		-	-	-	-
	2005		-	-	-	-
	2006		9 303	61,6	160	2,5
	2007		14 112	75,5	3 858	45,4
	<b>2008</b>		<b>14 654</b>	<b>91,0</b>	<b>1 856</b>	<b>20,1</b>
07095190	2000	Muut sienet (ilman multasieniä)	236 588	557,5	89 188	789,8
	2001		184 205	427,2	114 571	997,5
07095990	2002		89 198	211,6	69 529	655,1
	2003		30 434	92,3	85 315	790,2
	2004		-	-	93 368	857,9
	2005		28 945	78,6	65 149	575,4
	2006		42 675	105,1	64 286	600,0
	2007		54 387	204,3	47 291	438,0
	<b>2008</b>		<b>159 136</b>	<b>437,2</b>	<b>70 135</b>	<b>746,0</b>

## JÄÄDYTETYT KASVIKSET (myös höyryssä tai vedessä keitetyt)

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
07108061	2000	Agaricus-suvun sienilajit (Herkkusieni)	111 396	170,2	-	-
	2001		85 228	138,8	-	-
	2002		107 839	153,3	230	0,4
	2003		119 018	170,2	70	0,1
	2004		94 216	141,0	250	0,5
	2005		31 619	45,9	250	0,5
	2006		43 488	56,9	1 640	2,4
	2007		57 978	80,6	160	0,3
	<b>2008</b>		<b>64 260</b>	<b>78,5</b>	<b>120</b>	<b>0,2</b>

07108069	2000	Muut sienet	50 709	70,5	437 727	2 739,1
	2001		75 890	140,9	232 312	1 538,6
	2002		76 490	222,5	118 849	587,0
	2003		138 584	316,6	797 952	5 215,9
	2004		100 571	243,0	154 913	774,6
	2005		82 210	209,0	116 237	693,2
	2006		86 029	211,9	257 167	1 301,0
	2007		100 634	222,6	78 650	499,1
	<b>2008</b>		<b>77 883</b>	<b>236,2</b>	<b>274 223</b>	<b>1 631,2</b>

KASVIKSET, VÄLIAIKAISESTI (esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa) SÄILÖTTYINÄ, MUTTA SIINÄ TILASSA VÄLITTÖMÄÄN KULUTUKSEEN SOVELTUMATTOMINA

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
07119040	2000	Agaricus-suvun lajit (Herkkusieni)	54 300	76,2	-	-
	2001		80 480	109,2	-	-
07115100	2002		56 852	70,3	-	-
	2003		69 164	59,0	-	-
	2004		97 635	84,7	-	-
	2005		103 675	75,5	-	-
	2006		99 390	102,8	-	-
	2007		71 880	94,1	-	-
	<b>2008</b>		<b>201 780</b>	<b>335,3</b>	-	-
07119060	2000	Muut kuin Agaricus-suvun lajit	191 271	271,8	3 000	6,1
	2001		361 783	518,4	-	-
07115900	2002		399 352	528,4	1 528	2,8
	2003		509 781	480,9	-	-
	2004		327 089	385,2	72	0,5
	2005		269 029	236,1	45	0,2
	2006		368 473	311,9	-	-
	2007		567 116	489,9	48	0,2
	<b>2008</b>		<b>392 607</b>	<b>662,7</b>	-	-

KUIVATUT KASVIKSET, MYÖS PALOITELLUT, VIIPALOIDUT, ROUHITUT TAI JAUHETUT, MUTTA EI ENEMPÄÄ VALMISTETUT

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
07123000	2000	Sienet ja multasienet	2 088	59,9	95	2,5
	2001		2 368	38,5	56	2,0
07123100	2002	Agaricus-sukuiset sienet	1 152	19,4	50	2,1
	2003		1 274	18,2	164	10,3
	2004		1 541	19,7	165	15,5
	2005		2 531	34,7	102	8,2
	2006		2 604	41,7	98	8,3
	2007		2 174	34,3	196	17,4
	<b>2008</b>		<b>1 935</b>	<b>29,2</b>	<b>126</b>	<b>3,7</b>

ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT KASVIKSET, HEDELMÄT, PÄHKINÄT JA MUUT SYÖTÄVÄT KASVINOSAT

			TUONTI		VIENTI	
			kg	1 000 €	kg	1 000 €
20019050	2000	Sienet	11 949	15,6	440	1,2
	2001		30 273	32,6	-	-
	2002		26 379	29,1	50	0,3
	2003		5 235	10,3	426	0,9
	2004		7 437	16,7	148	0,4
	2005		26 382	33,5	-	-
	2006		9 104	19,2	277	0,9
	2007		3 257	10,7	2 563	13,4
	<b>2008</b>		<b>28 770</b>	<b>18,1</b>	<b>547</b>	<b>3,6</b>

## MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT SIENET

		TUONTI		VIENTI		
		kg	1 000 €	kg	1 000 €	
20031020	2000	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (väliaik. säilötyt, täysin kypsennetyt)	2 727	5,9	151	0,7
	2001		13 261	40,7	1 194	1,5
	2002		-	-	296	0,4
	2003		26 239	40,5	199	0,1
	2004		5 782	7,0	600	3,1
	2005		12 835	25,4	3 779	5,5
	2006		104 303	179,4	2 522	6,2
	2007		72 807	153,9	2 766	5,4
	<b>2008</b>		<b>121 378</b>	<b>269,8</b>	<b>506</b>	<b>1,1</b>
20031030	2000	Sienet=Agaricus-suku (Herkkusieni) (muuten kuin väliaik. säil. täysin kyps.)	3 268 708	4 143,3	40 794	68,1
	2001		3 232 192	4 302,6	47 552	78,4
	2002		3 155 786	4 061,6	42 835	67,9
	2003		3 250 206	4 046,9	39 648	61,1
	2004		2 831 747	3 648,8	28 216	49,2
	2005		2 848 893	3 584,7	40 619	61,2
	2006		2 463 707	3 515,7	20 880	39,1
	2007		2 239 393	3 790,4	29 989	56,6
	<b>2008</b>		<b>2 372 892</b>	<b>4 530,8</b>	<b>20 861</b>	<b>41,6</b>
20031080	2000	Sienet=paitsi Agaricus-suku	12 958	64,8	4 102	11,3
	2001		20 215	76,4	6 752	16,3
20039000	2002	Sienet=paitsi Agaricus ja multasienet	18 321	96,4	7 390	20,2
	2003		55 133	203,5	4 360	16,3
	2004		191 169	442,6	3 331	10,8
	2005		185 830	282,6	796	3,4
	2006		112 499	171,5	1 756	5,1
	2007		157 278	437,9	406	1,2
	<b>2008</b>		<b>251 778</b>	<b>581,3</b>	<b>743</b>	<b>2,2</b>

Lähde: Tullihallitus, Ulkomaankauppatilasto